

PAPER DETAILS

TITLE: I.Dünya Savasi Öncesi Avustralya Askerî Organizasyonu ve Avustralya İmparatorluk Kuvveti'nin Oluşum Süreci (1870-1914)

AUTHORS: Orhan ÖZCAN

PAGES: 165-211

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/477909>

Savunma Bilimleri Dergisi

The Journal of Defense Sciences

Mayıs/May 2018, Cilt/Volume 17, Sayı/Issue 1.

ISSN (Basılı) : 1303-6831 ISSN (Online): 2148-1776

I.Dünya Savaşı Öncesi Avustralya Askerî Organizasyonu ve Avustralya İmparatorluk Kuvveti'nin Oluşum Süreci (1870-1914)*

Orhan ÖZCAN**

Öz

Avustralya topraklarında 1850'li yıllarda altın madeninin bulunmasıyla, ekonomik düzeyi iyileşen Avustralya, 1868'de Büyük Britanya'dan gelen son mahkûm yerleşimcileri kabul etmiştir. Bunun üzerine Büyük Britanya, 1870 yılında Avustralya kolonisinden askerî birliklerinin büyük bir kısmını geri çekmiştir. Böylece bağımsız olan Avustralya Eyaletleri, yerel ve kendine has askerî yapısını oluşturmaya girişmiştir. Ancak Asya-Pasifik bölgesinde Avustralya'nın, gerek Almanya ve Fransa gibi Avrupalı emperyalist güçlerin gerekse Japonya ve Çin gibi Asya toplumlarından kaynaklı irrasyonel tehdit algısı, tekrar Büyük Britanya askerî gücüne güvenlik gerekçesiyle ihtiyaç duymasına neden olmuştur. Bu makalede, I.Dünya Savaşı öncesi (1870-1914) Avustralya'nın askerî organizasyonunun ve İmparatorluk Kuvveti'nin oluşum süreci incelenmiştir. Bu kapsamda Avustralya'nın kısa tarihi ve Avustralya jeopolitiğinin, Avustralya askerî organizasyona etkisi değerlendirilmiş ve Avustralya'nın federasyon öncesi ve sonrası, Büyük Britanya etkisinde askerî yapılanması, kurumsallaşması, değişim ve dönüşüm safhaları araştırılmıştır. Ayrıca Avustralya siyasi elitizminin jeostratejik

* Orhan Özcan, *Avustralya Ulus Bilincinin Oluşmasında Çanakkale Savaşı'nın Rolü*, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, İzmir, 2018 adlı devam eden doktora tezinden türetilmiştir.

** Yazışma Adresi: P.Kd.Bçvş., Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Doktora Öğrencisi, e-posta: dorukefeorhan@gmail.com.

Geliş Tarihi/Received:09.03.2018

Kabul Tarihi/Accepted:06.04.2018

açından dış politikası bağlamında, Avustralya askerî yapılanmasına tesirleri analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Avustralya Tarihi, Avustralya Askerî Organizasyonu, Avustralya İmparatorluk Kuvveti, Büyük Britanya, I.Dünya Savaşı.*

Australian Military Organization and Formation process of Australian Imperial Force at Pre-World War I (1870-1914)

Abstract

After gold mines were discovered in Australian lands in 1850, Australia, whose economy made much progress with the gold mine discoveries, rejected convict settlers who came from Great Britain in 1868. Thereupon, Great Britain withdrawn a major part of its troops from Australia colony in 1870. So, Australian states which became independent initiated to form its local and idiosyncratic military system. On the other hand, irrational perception of threat not only by Asian countries Japan and China but also by European Imperialist Powers Germany and France in Asia-Pacific are a resulted in need for military security by Great Britain. In this paper, formation processes of Australian military organization at pre-World War I (1870-1914) and Imperial Force are studied. In this context, a brief history of Australia and influence of Australian geopolitics on Australian military organization are evaluated. Construction, institutionalization, alteration and transformation processes of Australian Military under the influence of Great Britain during the time of both pre-federation and post-federation era are investigated. Also, impact of Australian politics elitism on Australian Military System from geostrategic perspective in the context of foreign policy is analyzed.

Keywords: *Australian History, Australian Military Organization, Australian Imperial Force, Great Britain, World War I.*

Giriş

I.Dünya Savaşı öncesi Avustralya Silahlı Kuvvetleri'nin yapılanması, belirli parametrelerin tanımlanmasıyla açıklığa kavuşabilir. Avustralya tarihi, coğrafyası, jeopolitiği/jeostratejisi, demografisi ve kültürel alt yapısı, Avustralya silahlı organizasyonunun oluşmasında temel argümanlar olarak ele alınmıştır. Bu temel yapıların birbiriyle etkileşiminin bir sonucu olarak, I.Dünya Savaşı'na kadar olan süreçte Avustralya Silahlı Kuvvetleri'nin oluşumu, üç ana başlıkta incelenecektir. İlk olarak Avustralya'nın konumundan kaynaklanan Avustralya jeopolitiğinin, Avustralya silahlı organizasyonuna etkisi değerlendirilecektir. Bununla birlikte I.Dünya Savaşı öncesi Avustralya askerî organizasyonunun oluşma süreci; federasyon öncesi ve sonrası olmak üzere Avustralya'nın askerî yapılanması, kurumsallaşması, değişimi ve dönüşüm safhaları baskın Büyük Britanya etkisinde ele alınacaktır. Son olarak Avustralya siyasi elitizminin dış politikada izlediği yolların, Avustralya askerî yapılanmasına etkisi analiz edilirken, Avustralya İmparatorluk Kuvveti'nin (AIF) ortaya çıkışı ele alınacaktır.

Bununla birlikte Avustralya askerî yapısının I.Dünya Savaşı'na kadar geçirdiği oluşum süreci, Avustralya'nın askerî organizasyonunun alt yapısını oluşturması nedeniyle, Avustralya askerî ve siyasi tarihi açısından özel bir öneme haizdir.

Avustralya Jeopolitiği'nin Avustralya Askerî Organizasyonuna Etkisi

Avustralya, güney yarımkürede yer alan ve 7.692.000 kilometre kare yüzölçümüne sahip bir kıta ülkesidir. Rusya, Kanada, Çin, ABD ve Brezilya'dan sonra dünyanın altıncı büyük ülkesi olmasının yanı sıra Avustralya, dünyanın en küçük kıtasıdır. Genel olarak yükseltisi az olan Avustralya'da, toprakların % 20'si çöl sınıfına girmekle birlikte, iklimi coğrafyanın büyüklüğü nedeniyle çeşitlilik arz etmektedir. Avustralya'nın kuzeyinde tropikal iklim hüküm sürerken, iç kesimlerde çöl iklimi, güney bölgesinde ise Akdeniz iklimi hâkimdir

(<https://www.australia.gov.au>). Avustralya coğrafi olarak, Asya'nın güneydoğusunda ve Antartika'nın kuzeyinde, Hint Okyanusu ile Büyük Okyanus arasında dünyanın en büyük adası olarak yer alır. Avustralya'ya komşu devletler sırasıyla; Endonezya, Doğu Timor, Papua Yeni Gine, Solomon Adaları, Vanuatu ve Yeni Zelanda'dır.

Avustralya'nın coğrafi pozisyonu, onun güvenlik ihtiyaçları ve askerî güç doğasının gelişiminde derin bir etkiye sahip olmuştur. Aynı zamanda mevcut coğrafi konumu, Avustralya jeopolitiğinin belirlenmesinde temel yapıyı teşkil ederken, silahlı kuvvetlerin tasarlanmasında da coğrafi konum dikkate alınmıştır. Bu nedenle Avustralya'nın ilk ordu yapılanmasının oluşmasında coğrafi konumu, önemlidir.

Avustralya, 1901'de bağımsız bir devlet olarak dünya siyasi sahnesine çıktığında, silahlı organizasyonu henüz kuruluş aşamasında olup, pek çok askerî donanım ve tecrübeden yoksun bir görünümündedir. Bilhassa iki etkin kuvvetin (Kara ve Deniz Kuvvetleri) emekleme aşamasında olması, değişen dünya konjonktüründe Avustralya'yı bölgesinde tehditlere açık bir ülke konumunda bırakmıştır. Bununla birlikte, 20'nci yy.'ın başında Avustralya'nın henüz bir donanmaya sahip olmaması ise, okyanuslarla çevrili Avustralya'yı işgale açık hâle getirmiştir. Bu durum *Avustralya Devletler Topluluğu*'nu, özellikle denizden gelebilecek tehlikelere karşı savunmasız bırakmıştır. Avustralya için bu mevcut eksiklik, yüzyılın başında Pasifik'te beliren bölgesel tehditlere karşı güvenlik zafiyetine neden olmuştur. Almanya ve Fransa'nın Pasifik'te yeni sömürgeler arayışı, bölgede değişen konjonktüre örnek niteliğindeyken, Avustralya için tehdit niteliği taşımaktadır. Mevcut yapıda tehdit algısının oluşması, Avustralya'nın coğrafi konumundan kaynaklanan bir durumdur. Bir ülke; coğrafi konumunu değiştirebilir bir güce sahip değildir, ancak çağın gereklerine uygun olarak devletler, kendi jeopolitiğini ve jeostratejisini üretir. Avustralya da mevcut coğrafyasından kaynaklı jeopolitiğini, silahlı kuvvetlerin tasarlanmasında ön planda tutmuştur. Bu açıdan Avustralya

Silahlı Kuvvetleri'nin yapılanmasında coğrafi konumu, ayrı bir öneme sahip olmuştur.

Avustralya'nın 19.yy'ın ortasından itibaren Asyalı toplumları tehdit olarak algılaması, Avustralya'nın bölgedeki jeostratejisini de belirlemesinde diğer önemli husustur. Bu nedenle I. Dünya Savaşı öncesi Avustralya, Asya Kıtası'na yakın olan kuzey bölgesini muhtemel düşman yaklaşma istikameti olarak tanımlamıştır. Bilhassa Japonya'nın büyüyen ekonomisi, gelişen teknolojisi ve güçlü askerî yapısı, diğer yandan Çin'in devasa nüfusa sahip olması Avustralya'nın tehdit algısının yönünü Asya Kıtası'na çevirmesine neden olmuştur.

Avustralya'nın bir ada devleti olması, coğrafi konumu itibarıyla hem avantaj hem de dezavantaj sağlamıştır. Okyanus; Avustralya için “doğal bir savunma hendeği” imkânı verirken, ona yalıtılmış ve eşsiz bir konum da sağlamıştır. Kıta etrafının okyanus ile çevrenmesi ve kuzey kıyılarını Asya Kıtası'ndan ayıran deniz, bölgede “tampon etkisi” oluşturmuştur. Yakın dönemde teknolojik sistemlerin hızla gelişmesi, hava gücü, kıtalararası füze sistemleri denizin “koruyucu örtü etkisini” zayıflatsa da, hâlâ deniz, Avustralya'nın muhtemel işgal girişimine karşı aşılabilmesi zor engel olma vasfını devam ettirmesine neden olmuştur (Palazzo, 2001: 4). Avustralya'nın kuzeyinde yer alan ve irili ufaklı pek çok adadan oluşan bölgenin hassasiyeti, Avustralya için bir dezavantaj olarak görülse de, güçlü bir donanmanın oluşturulmuş olması Avustralya'nın muhtemel işgal girişimi öncesi düşmana karşı bölgesel üstünlüğünü elde etme imkânı verecektir. Bu coğrafi etken, Avustralya Devleti'nin işgale uğramasını engelleyen bir durum ortaya çıkarmış olsa da, işgal tehdidine maruz kalmasını engellememiştir.

Sonuç olarak, bir tarafta Almanya ve Fransa'nın yer aldığı Avrupalı devletler, diğer tarafta Japonya ve Çin'in yer aldığı iki temel tehdit unsuru, Avustralya'nın güvenlik algısını değiştirmiştir. Güvenlik algısı değişen ve askerî teşkilatlanmada büyük eksiklikleri olan Avustralya, koruyucu bir gücün varlığına ihtiyaç

duymuştur. Bu koruyucu güç; tarihi, kültürel, siyasal ve ekonomik bağları hâlâ çok güçlü olan, Büyük Britanya'dır. Büyük Britanya ise, bölgedeki menfaatleri gereği, "koruyucu güç" olmaya kayıtsız kalmamıştır. Bu nedenle Avustralya Silahlı Kuvvetleri, Büyük Britanya'nın gerek deniz gücü gerekse kara gücü olarak destek vermesiyle şekillenmiştir. Jeopolitik ve jeostratejik nedenlerden dolayı Avustralya, Büyük Britanya'nın güvenlik şemsiyesi altında askerî yapılanmasını biçimlendirirken, diğer yandan Avustralya üzerinde Birleşik Krallığın dominant etkisi daha belirgin hâle gelmiştir.

I.Dünya Savaşı Öncesi Avustralya Askerî Organizasyonu'nun Oluşması Federasyon Öncesi Avustralya'nın Askerî Yapılanması (1870-1901)

I.Dünya Savaşı öncesi Avustralya askerî organizasyonunun oluşma sürecini; federasyon öncesi ve federasyon sonrası olarak ikiye ayrılabiliriz. 1901 yılında Avustralya Eyaletleri, bir federasyon olarak birleşmeden önce, eyaletler bağımsız idari yapılanması nedeniyle kendi güvenliğini gönüllü ve milis kuvvetlerden oluşturmuştur. Bu gönüllü kuvvetler, daha çok Büyük Britanya'dan atanan "genel-valiler" tarafından emir komuta edilmiştir. Avustralya'da genellikle İngiliz kökenli ve merkezden atanan genel-valinin görevi, eyaletleri siyasi açıdan yönetmek, askerî açıdan koloninin güvenliğini ve asayişini sağlamaktır (<http://www.aph.gov.au>). Bu nedenle Avustralya'da federasyon öncesi askerî teşkilatlanma, daha çok yerel düzeyde asayişin sağlanmasına dönük, gönüllülük esasına dayalı ya da milis olarak nitelendirebileceğimiz kısmi zamanlı çalışanlardan oluşan bir yapılanma arz etmektedir.

Federasyon öncesi askerî yapılanma daha yakından incelendiğinde Avustralya'nın ekonomik, siyasi ve kültürel faktörlerinin jeopolitik ve jeostratejiyle bütünleştiği görülür. Bu açıdan Avustralya'da kendine has idarî bir yapılanma gerçekleştiren eyaletler, 1850'li yıllarda altın madenlerinin

Avustralya'da bulunmasıyla ekonomik olarak güçlenmeye başlamışlardır. Bu ekonomik gücün etkisiyle Büyük Britanya kolonisi olan eyaletler 1850'li yılların başında, Büyük Britanya'dan Avustralya'ya mahkûm göçünün durdurulması yönünde yarı-bağımsız taleplerde bulunmaya başlamışlardır. Çünkü Büyük Britanya'dan gelen göçlerle, daha önceden Avustralya'ya gelmiş Anglo-Sakson kökenli vatandaşların refah seviyesi aşağı çekilmiş olmakla birlikte, işlerini kaybetme ya da paylaşma zorunluluğu oluşmuştur. Eyaletlerin, Büyük Britanya'dan Avustralya'ya göçün durdurulması talebi, bu açıdan değerlendirildiğinde ekonomik istekler olarak nitelendirilmiştir. Bir İngiliz kolonisi olan Avustralya eyaletlerinin bu istekleri, ekonomik talepler olduğu kadar siyasi bazı amaçları da ima etmektedir. Aslında 1850'lerin başındaki bu talepler, 1901 yılında Avustralya'nın İngiltere'den bağımsızlığına giden siyasi sürecin başlangıcı olarak da görülebilir.

1852 yılına kadar Avustralya ana kıtası eyaletlerinden biri olan Tazmania'ya, sürgün-mahkûmların taşınmasına son verilmiştir (Kirişçi, 2011: 77). Bu süreci başlatan en önemli neden ise "altın madeni" olmuştur. 1852 yılı Aralık ayında Avustralya kolonilerinin İngiltere'ye yaptığı talep ve baskılar sonucunda İngiltere, Avustralya Eyaleti Tazmania'ya tüm mahkûm taşımalarını durdurma kararı almıştır. Bu kararın alınması, kısmen Avustralya doğumlu liderler ve özgür yerleşimcilerin baskısıyla olmuştur. Çünkü Avustralya artık İngiliz mahkûmların taşınacağı son yer değil, zenginliğin olduğu gerçek bir kolonidir. Böylece son mahkûm gemisi *St. Vincent* 10 Ağustos 1853 kışında Tazmania'ya ulaştı ve bu son sefer bir festival havasında Tazmania'da kutlandı (West, Frances T.M., 2010: 65).

Böylece 1853'de İngiltere'den Avustralya ana kıtası eyaletlerinden Tazmania'ya son mahkûm gemisi kalkarken, 1868'de *Batı Avustralya Eyaleti* (West Australia) için son mahkûm gemisi tüm Avustralya eyaletleri için kalkmıştır. 1868'den sonra Avustralya, mahkûm sisteminin terk edilmesiyle, özgür bir İngiliz kolonisi olmuştur (Kirişçi, 2011: 77) (West, Frances T.M., 2010: 269-270). 1870'te

Büyük Britanya askerî gücünün Avustralya'dan geriye çekilmesiyle, Avustralya askerî yapılanmasının ilk adımı atılmıştır (Jenks, 1912: 335), (Mordike, 1991: 7), (Palazzo, 2001: 13). M.A. Edward Jenks, 1895 yılında ilk baskısını yaptığı “Avustralasya Kolonileri’nin Tarihi (A History of the Australasian Colonies)” adlı eserinin üçüncü baskısında (1912 yılında) Avustralya askerî organizasyonu ile alakalı milis, gönüllü ve profesyonel askerler için şu şekilde yorum yapmıştır: *1870’te Kraliyet Kuvvetleri’nin geri çekilmesinden sonra, eyaletlerde gönüllü gruplar oluşmuştur. Bununla birlikte 1883-1884 yılında eyalet hükümetlerinin para ödediği milis kuvvetler ortaya çıkmış, milis kuvvetlerden beklenen etkinlik ise gönüllülerden daha yüksek olmuştur* (Jenks, 1912: 335). Aslında Avustralyalı tarihçi Albert Palazzo, eyalet hükümetinin kısmi para ödediği milis kuvvetlerin Yeni Güney Galler Eyaleti’nde 1874 yılında ortaya çıktığını ve bu adım sonrasında Viktorya ve Queensland Eyaletleri’nde de hükümetlerin para ödediği milis kuvvetlerin, 1884 yılında oluştuğunu belirtmiştir (Palazzo, 2001: 13). Edward Jenks, “gönüllü ya da milis askerler, profesyonel asker değildir ve o yıllarda profesyonel asker sayısı sınırlıdır. 1880’lerde görevi, askerlik olan kişi sayısı 1500’den daha azdır ve personelin çoğu topçu ve istihkâmcı sınıfına mensuptur. 1912 yılına gelindiğinde ise, gönüllü ve milis kuvvetlerin sayısı 30.000’den daha azdır. Diğer yandan Avustralya Deniz Kuvvetleri’nin temeli, henüz Avustralya bir İngiliz kolonisi iken atılmıştır. 1883’te Büyük Britanya Donanması’na bağlı gemilerin Avustralya limanlarında bulunması karşılığında, Avustralya’nın bağımsız eyaletleri ve Büyük Britanya arasında “bakım antlaşması” yapılmıştır. Aslında İngiliz Donanması’nın, Avustralya limanlarında bakım yapması ve doğal olarak bölgede bulunmasıyla ilgili antlaşma, 1890 yılında imzalanmıştır. Tüm Avustralasya’da (Yeni Zelanda dâhil) küçük bir İngiliz deniz filosu bulunmaktadır ki bu filo; sekiz kruvazör, iki hücumbot (torpido), bir silahlı tekne (gunboat)’den oluşmaktadır. Kraliyet ile yapılan bu antlaşmanın temeli, bu küçük filonun bakım ve iaşesinin sağlanmasına yöneliktir. Ancak bu küçük filonun Avustralya ve

bölgesini savunmak için yeterli olmadığı da aşikârdır” (Jenks, 1912: 335) diye ifade etmiştir. Edward Jenks, 1895’ten 1912 yılına kadar Avustralya deniz ve kara askerî gelişimini göz önüne sererken, Avustralya askerî organizasyonunun yetersizliğine dikkat çekmiştir.

Öte yandan Avustralya Özerk Eyaletleri’nde gönüllü ya da milis kuvvetlerin oluşmasında motive edici faktör ise, *toprak bağışdır*. Avustralya’nın Yeni Güney Galler (New South Walles) ve Queensland Eyaletleri, işi tam zamanlı askerlik olmayan gönüllü ve milis kuvvetleri teşvik etmek için, beş yıl askerlik hizmeti karşılığında toprak bağışı yapmıştır. Güney Avustralya (South Australia) Eyaleti’nde ise, kısmi zamanlı çalışma karşılığında maddi ödeme yapılmıştır. İlk devamlı askerlik uygulaması ise, İngiliz Ordusu’nun Avustralya’dan geri çekildiği 1870’lerde, Yeni Güney Galler ve Viktorya (Victoria) eyaletlerinde *askere alma* biçiminde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte 1877-1878 yıllarında Yeni Güney Galler, Viktorya, Queensland ve Güney Avustralya Eyalet hükümetlerinin isteği üzerine, yerel güçleri askerî açıdan denetleme ve yetiştirme görevini iki İngiliz ordu mensubu olan, *Albay Sir William Jervois* ve *Yarbay Peter Scratchley* üstlenmiştir (Mordike, 1991: 7). W. Jervois ve Scratchley, Avustralya askerî organizasyonun deniz gücüne önem vermesi taraftarıydılar. Onlara göre kolonilerin ilk savunma hattı; donanma olması gerekiyordu. İkinci olarak savunma gücü önemli liman ve şehirleri koruyacak hareketli küçük askerî güçlerden oluşmalıydı ve askerî kuvvetler, kısmi zamanlı çalışan milis ve çok az sürekli askerlerden oluşmalıydı (Palazzo, 2001: 12). Diğer yandan, bu iki İngiliz askerî Avustralya askerî organizasyonuna tavsiyelerde bulunmak üzere Avustralya’da bulunmasının bazı nedenleri vardı. Dünyada ve bölgede bazı gelişmeler İngilizlerin, Avustralya eyaletlerine askerî destek ve tavsiyelerde bulunmak üzere ilgisini tekrar Avustralya bölgesine çevirmesine neden olmuştur. İlk olarak 1878’de bir Rus Savaşı korkusundan bahsedilebilir ki, Rusya’nın Afganistan da İngiltere’yle çatışma olasılığı vardır (Mordike, 1991: 8). Bunun nedeni İngiliz kolonisi olan Hindistan’a,

Rusya'nın Afganistan yoluyla yaklaşma ihtimalidir ki, bu neden Britanya İmparatorluğu'nu Asya'da telaşlandırmıştır. Diğer bir neden ise, Fransa ve Almanya'nın Pasifik Bölgesi'nde artan emperyalist menfaatleridir. İki Avrupa gücünün Avustralya'nın kuzeyi ve kuzey doğusuna saldırması endişeye neden olmuştur. Bu sebepten dolayı, 1883 yılının başında Avustralya'nın Queensland Eyaleti, İngiltere adına Papua'yı işgal girişiminde bulunmuştur. Böylece İngiltere, Avustralya özerk eyalet askerî gücünü kullanarak, Almanya işgallerini sınırlandırmak ve güç kullanarak alan üzerinde kontrolü sağlamayı ummuştur. Ancak Queensland'ın İngiltere desteğindeki Papua işgal girişiminin başarısız olması, genel anlamda değerlendirildiğinde Avustralya'nın bölgedeki başarısızlığını da göstermiştir. Yeni Gine'nin güney bölgesi, 1884'te İngiltere'nin himayesi altına girdiğini duyurmasına rağmen İngiltere, Yeni Gine'nin kuzey bölgesinde Alman işgaline seyirci kalarak, Avustralya'nın bölgedeki menfaatlerini ihmal etmiştir. Eğer Avustralya 1883 yılında merkezi bir hükümete sahip olmuş olsaydı. Yeni Gine, Avustralya'nın topraklarına ait olacaktı. Aynı yıllarda Fransa'nın, Yeni Hebrides (New Hebrides)'i işgali, Avustralya özerk eyaletleri içinde benzer korkuları artırmıştır (Mordike, 1991: 8-9). Sonuç olarak 1880'lerde bölgedeki Avrupalı emperyalist tehdit algısı, Avustralya eyaletlerinin askerî gücünün gelişimi için gerekli girişimleri askerî ve siyasi açıdan üretmiştir. Her ne kadar İngiltere, Avustralya'yı Batı Avrupa kaynaklı emperyalist girişimlere karşı desteklese, kullansa ve cesaretlendirse de kendi menfaatlerini öncelikli tutmuştur. Bu anlamda değerlendirildiğinde Avustralya coğrafyası İngiltere'nin Asya-Pasifik hattında, gücünü kaybetmek istemediği bir üs olarak kalmaya devam etmiştir.

Avustralya Eyaletleri'nin 1883'te "sürekli ve milis asker" sayısı toplamda, 8000'den daha azdır. 1885 yılına kadar tüm Avustralya kolonilerinde askerî (sürekli, milis, gönüllü) kuvvet sayısı ise, 22.000 civarındadır. Bu askerî personelin, sadece 1000 kadarı profesyoneldir. Profesyonel askerînin bir kısmı topçu, denizaltı mayın personeli olmakla birlikte, geri kalanı özellikle piyade ve süvari

sınıfını oluşturan askerî personelden oluşmaktadır (Mordike, 1991: 8). Avustralya eyaletlerinin kara gücü olarak toplam profesyonel asker sayısı, Avustralya'nın 7 milyon kilometre kare olması dikkate alındığında, kıtanın güvenliği ve asayişini sağlamada ne kadar yetersiz olduğunun bir ispatı niteliğindedir.

Bununla birlikte, federasyon öncesi Avustralya askerî oluşumu bazı boşlukları da doldurma eğilimi taşımaktadır. Bu boşlukların niteliği ise, siyasedir ve Avustralya'nın birleşmesine de yardımcı olacak siyasi beklentileri doğurmuştur. 1870 yılında Büyük Britanya askerinin Avustralya'dan çekilmesiyle birlikte, Avustralya eyaletleri kendilerini nasıl savunacağı sorusunu sormaya başlamışlardır. Bu durum Avustralya eyaletlerinin birleşerek Avustralya Federasyonu'nu oluşturma sürecinde, eyaletlerin daha istekli davranmasında etkin bir rol oynamıştır. John Mordike "Avustralya Ordusu'nun Kökenleri: Kraliyet ve Millî Öncelikler" adlı makalesinde, Avustralya'nın siyasi anlamda birleşme eğilimine dikkat çekmiştir. Mordike, Avustralya Ordusu'nun oluşum sürecini analiz ederken şu yorumları yapmıştır: *"1870 yılında İngiliz Ordu Birlikleri'nin özerk Avustralya kolonilerinden çekilmesi, erken Avustralya askerî tarihinde çok önemli bir olaydır. ...Sydney Morning Herald Gazetesi açıkça ifade etmese de, Avustralya özerk eyaletlerinin öz-savunması kendine güven duygusundan geçmektedir. Öz-savunma, ancak Avustralya kolonileri arasında koşulsuz işbirliği sağlanarak başarılacaktır ki bu durum belki Avustralya için, federasyon yani Avustralya eyaletlerinin birleşmesi anlamına gelmektedir. Gazete, milliyetçilik beklentisinin Britanya'dan bağımsızlık elde etmesi anlamına geldiğini yeterince açık biçimde belirtmiştir. Kolonilerin her biri, Britanya İmparatorluğu'nun anayasal bir üyesidir ve federasyon olmuş bir Avustralya durumunda da Britanya ile aynı ilişkileri sürdürmek akla yatkın görünmektedir. Ancak 19.yy'ın son çeyreğinde milliyetçilik, Avustralya kolonilerinde önemli bir etkiye sahip olmuş ve bazı İngiliz yetkililer Avustralya'nın bağımsızlığından korkmuşlardır. Bazı İngiliz stratejistler bu korkunun temelini, bir Avrupa gücüyle çıkacak çatışma halinde koloninin gücünün*

emperyal amaçlar için manipule edilebileceğinden çekinerek ortaya atmışlardır. Sonuç olarak Avustralya Ordusu, Avustralya'nın milliyetçilik ve emperyalizm öncelikleri arasındaki gerilimler içerisinde kurulmuştur" (Mordike, 1991: 7). Siyasi bağlamda değerlendirildiğinde, Avustralya özerk eyaletlerinin birleşerek Avustralya Devleti'ni kurması, ortak savunma ihtiyacı temelinde şekillenmiştir. Özetle, bölgesel tehditlere karşı kurulacak ortak savunma, yani Avustralya Ordusu'nun kurulması, Avustralya Eyaletleri'nin federasyon tipi bir siyasi organizasyonundan geçmektedir ki, Avustralya Commonwealth'nin kurulmasında ortak savunma ihtiyacı bu anlamda önemli rol oynamıştır. Her ne kadar Avustralya özerk eyaletlerinde meydana gelen milliyetçi tutumlar ve eyaletlerin birleşerek federasyon tipi bağımsızlık talepleri İngiltere'yi rahatsız etse de, Almanya'nın ve Fransa'nın bölgeye olan ilgisi nedeniyle İngiltere Avustralya'nın bağımsızlığına kendi kontrolünde izin vermiştir.

Bununla birlikte, 1901 federasyonu öncesi Avustralya gönüllülerinden oluşan gruplar, Büyük Britanya emir-komutasında bazı savaşlarda ve isyanların bastırılmasında da görev almışlardır. Büyük Britanya Kolonisi'nin gönüllü kuvvetleri olarak görev alan Avustralyalılar, bu tip askerî görevleri Kraliçe'ye *sadakat*, Büyük Britanya İmparatorluğu'na *bağlılık* kapsamında ele almışlardır. Bu durum Avustralya Eyaletleri'nin toplumsal yapısının, Büyük Britanya'yla aynı kökenden gelmesinden kaynaklanmaktadır. Bu sosyolojik vakanın temelinde ise, *monarşik sembol* yatmaktadır. Büyük Britanya kraliçesi hem Büyük Britanya'nın hem de tüm Britanya kolonilerinin kraliçesidir ve ona sadakat, onun başında bulunduğu imparatorluğa bağlılık, Avustralya toplumunun hemen hemen tamamının kabul ettiği bir olgudur (*The Empire and The Century*, 1905: 35). Bu kapsamda değerlendirildiğinde, Avustralya eyaletlerinden gönüllülerin katıldığı savaş ve isyanların bastırılmasındaki askerî görevler şu şekilde sıralanabilir. 1860'ta *Yeni Zelanda*'da Yeni Zelanda yerlisi olan Maorilere karşı, 1885'te *Sudan*'da, 1900 yılında *Çin*'de (Boxer İsyanı bastırılmasında), 1899-1902 yılları

arasında *Güney Afrika*'da Boer İsyanı'nın bastırılmasına Büyük Britanya'nın destekçisi olarak, Avustralya gönüllüleri katılmışlardır (Docherty: 2007: 18). Avustralyalı tarihçi Barbara West, Avustralya eyaletlerinin 1885'te Sudan'a, 1899-1901'de Boer İsyanı'nı bastırmak üzere Güney Afrika'ya 16.175 Avustralya askerî gönderdiğini, bu askerlerin 518'inin öldüğünü, 882'sinin yaralandığını ifade ederken (West, Frances T.M., 2010: 104) Avustralyalı tarihçi Chris Coulthard Clark, Maori İsyanı'nın bastırılmasında yaklaşık 20, Sudan'da 6, Boer Savaşı'nda 606, Boxer İsyanı bastırılmasında 6 Avustralya askerinin öldüğünü yazmıştır (Clark, 2001: I).

Şubat 1885 yılında Avustralya kolonileri, İngiliz İmparatorluğu'nun millî kahramanı olan *General Charles Gordon*'un, Mehdi olarak bilinen isyancılar tarafından Sudan'ın Hartum şehrinde öldürülmesiyle sarsılmıştır. Bu durum akabinde, Yeni Güney Galler Eyaleti Başkanı *William Bede Dalley*, Büyük Britanya'ya çektiği telgraf ile askerî destek gönderme sözü vermiştir. Bu söze istinaden, W. B. Dalley Sudan'a, iki sahra topçu bataryası ve etkili piyade tabur'undan oluşan bir kuvveti, Büyük Britanya'ya destek amaçlı göndermiştir. 770 asker ve 218 at gücünden oluşan denizaşırı askerî destek, Sidney'de 300.000 kişinin uğurlamasıyla Sudan'a Büyük Britanya'yı desteklemek üzere gitmiştir. Bu olay gelecek yüzyılda da devam edecek Avustralya savunma düşüncesinde hâkim olacak güçlü Büyük Britanya etkisinin ilk göstergesidir (Mordike, 1991: 8). Burada dikkat çekilmesi gereken önemli husus ise, 1879 yılından itibaren İngiltere *Lord Carnarvon*'un hazırladığı *Kraliyet Komisyonu Raporu*'nun, Britanya İmparatorluğu'nun savunma ve askerî eğitim çıkarlarını önceliğe koymasındır. Bu raporun Avustralya boyutu ise, Avustralya kolonilerinin doğrudan kraliyet savunması içerisinde olması ve Kraliyet Donanması'nın bakım/tamiri için finansal desteğin gerekliliğidir. Bu açıdan bakıldığında *Carnarvon'un Raporu*, koloni askerî güçlerinden gelecekte yardım beklentisinin en açık göstergesidir. 1885'te Dalley'in Sudan'a asker gönderme teklifi bağlamında ele alındığında, *Yeni Güney Galler*

Askerî Birliği'nin oluşturulması da bu emperyalist amacın kullanılmasına dönük bir adımdır (Mordike, 1991: 9).

1885'te Yeni Güney Galler Hükümet Başkanı Dalley'in Sudan'a eyalet askerî gönderme teklifi, Avustralya özerk eyaletleri için "Sudan Modeli" denilen bir örnek oluşturmuştur. Ancak Sudan modeli henüz Avustralya kolonilerinin Büyük Britanya'ya güven telkin edeceği bir bağlılık oluşturmamıştır. Gemiler için mürettebatı İngiltere, finansal desteği Avustralya kolonileri sağlamaktaydı. Kraliyet Donanmasına yardım etmek amacıyla oluşturulan yardımcı deniz filosu üzerinde, Avustralya kolonilerinin tam bir kontrolü yoktu ve sadece Avustralya istasyonundan çıkışıyla ilgili veto hakkına sahipti (Mordike, 1991: 9). Sudan modelinde görüldüğü üzere Avustralya, federasyon öncesi askerî organizasyonunu inşa etmekle birlikte, askerî komuta-kontrolü İngiltere'ye bırakmıştır. Bu durum gücün doğal sonucundan kaynaklanmaktadır. Güçlü olan, kontrolü de ele almıştır. Federasyon öncesi Avustralya eyaletlerinin askerî organizasyonunda derin ve baskın İngiliz etkisi, sudan modeli ve sonrasındaki askerî antlaşmalarda daha fazla hissedilir olmuştur.

Diğer yandan, Londra'da 1887'de yapılan *Avustralya koloni liderliği* toplantısında, deniz gücüne ait antlaşma resmi olarak onaylanmıştır. "Savunma" konusu, ilk koloni konferansında tartışmak için en önemli sorun alanı olarak tespit edilmiştir. Queensland Eyalet Başkanı *Sir Samuel Griffith*, Avustralya'nın büyük devletler tarafından işgal edileceği korkusuyla, koloniler arasında işbirliğini teklif etmenin yanı sıra bir "kraliyet generalinin" askerî kuvvetleri denetlemesi ve askerî düzenlemelerle ilgili tavsiyede bulunmasını önermiştir. Bu diğer koloniler tarafından desteklenmekle birlikte, Büyük Britanya tarafından da uygulanabilir bulunmuştur. Griffith'in bu teklifinin sonucu olarak, 1889'da İngiliz Tümgeneral *Sir James Bevar Edwards*, Kara ve Deniz Kuvvetlerini denetlemek ve tavsiyelerde bulunmak üzere Avustralya'ya gitmiştir. Tümgeneral Edwards'ın hazırladığı rapor neticesinde; her bir koloni Avustralya Kıtasına olabilecek muhtemel düşman

çıkarmasına karşı savaşmak üzere, 30-40.000 kişiden oluşan bir askerî kuvvet teşkil edilmesini önermiştir. Bunun yanı sıra kolonilerin, etkili bir askerî operasyon yapabilmesi için *tek tip askerî kıyafete* vurgu yapılmıştır. Bu raporun da etkisiyle Yeni Güney Galler Eyaleti Hükümet Başkanı olan *Sir Henry Parkes*, tüm Avustralya güçlerinin bir ordu şeklinde birleşmesi gerektiğini önermiştir. Bu teklif, aynı zamanda koloninin askerlerini denetleyen İngiliz generalin üzerinde durduğu bir husustur. Ancak Büyük Britanya kontrolü altında bir orduya, Avustralya kolonilerinin itiraz edeceğini yine Parkes'ın kendisi bir konuşmasında dile getirmiştir. Gerçekten de İngiltere etkisi altında oluşacak bir askerî kuvvet yapılanması, dönemin radikal milliyetçi dergisi Bülten (The Bulletin) ve başka önemli gazeteler (The Sydney Morning Herald, The Age vb.) tarafından hayli eleştirilmiştir. Avustralya'yı ilgilendiren savunma konusu, siyasi olarak Avustralya eyaletlerini bir çatı altında federasyona dönüştürme amacına hizmet ediyor olsa da, Avustralya'nın birleşerek bağımsız bir devlet olması kadar savunmasının da İngiltere'den bağımsız olmasını isteyen milliyetçi kesimin dikkatini çekmiş ve savunma konusunun İngiltere'nin kontrolüne bırakılması, milliyetçi kesimin ağır eleştirilerine maruz kalmasına neden olmuştur. Çünkü Avustralya'da azımsanmayacak ölçüde bir toplumsal grup, Avustralya'nın birleşmesini istediği kadar İngiltere'den ayrı, tam bağımsız bir devlet olmasını da istiyorlardı (Mordike, 1991: 9-16).

1890'larda Avustralya'da kuraklık baş göstermiş ve buna bağlı yangınların sonucunda, büyük bir ekonomik durgunluk yaşanmaya başlamıştır. Ekonomik buhranın sonucu olarak fiyatlar yükselmiş, enflasyon oluşmuş ve alım gücü düşmüştür. Bu durum Avustralya özerk eyaletlerinin federasyon yönünde birleşmesinde, ortak savunma düşüncesinden daha önemli hâle gelmiştir (West, Frances T.M., 2010: 86). Gerçekten de Avustralya'da yaşanan ekonomik buhran Avustralya'nın 1901 yılında federasyon yönünde birleşmesinde ve siyasi elitizmin ikna olmasında önemli bir araç olmuştur. Avustralya eyaletlerinde yaşanan

ekonomik buhrandan kurtulmanın yolu olarak, siyasi birleşme Avustralya toplumunda çözüm olarak çok fazla taraftar toplamıştır. Bununla birlikte Avustralya'nın özerk altı eyaletinin başkanları ve siyasileri birleşme yönünde ağırdan almaları, İngiltere'nin de canını sıkarak hâle gelmiştir. İngiltere bir an önce altı eyaletin birleşmesi ve federatif bir yapı oluşturmalarının, İngiltere'nin çıkarına olduğunu düşünmekteydi. Çünkü bir savaş halinde İngiltere, altı eyaleti kendi yanında savaşa katılmasına ikna etmek yerine, federasyon şeklinde birleşmiş bir Avustralya başkanını ikna etmenin daha kolay olduğunu biliyordu. Yine birleşmiş bir ordunun gücünün, altı eyaletin gücünden daha güçlü olacağı düşünülüyor ve bu ordunun seferberlik halinde toplanması da o oranda daha kolay olacağı bilinen bir gerçektir. Bu durum İngiltere'nin bölgeyi savunma stratejilerine fazlasıyla hizmet ediyordu (Mordike, 1991: 12). Avustralya ve bölgesinin İngiltere'nin kontrolünden çıkarak Almanya ya da Fransa'nın eline geçme korkusu, başta Büyük Britanya ve Avustralya özerk eyaletlerini rahatsız etmiştir. Bu açıdan bakıldığında Büyük Britanya ve Avustralya özerk eyaletlerinin savunma stratejileri “koruma ve korunma” temelinde oluşmuştur. Çıkarların birbiriyle örtüşmesi, ikili askerî antlaşma ve uzlaşmaları beraberinde getirmiştir. Ancak Avustralya eyaletlerinin savunma gereksinimleri, 1890'lardaki ekonomik buhranla birleşince siyasi anlamda federasyon tipi birleşmeyi kaçınılmaz kılmıştır. Bu durum Büyük Britanya istemese de, Avustralya'nın bağımsızlığını kabul etmesini stratejik açıdan zorunlu kılmıştır.

1897 yılı *Kraliyet Konferansı*'nda (Imperial Conference) İngiltere'nin Avustralya Kolonileri Eyalet Sekreteri olan *Joseph Chamberlain*, koloni askerlerinin İngiliz Ordusu askerî birlikleriyle birlikte askerî tatbikat yapmasını ve koloni askerlerinin kraliyet seferlerine katılmasını teklif etti. Chamberlain bu teklifleri yaparak uzun vadede, anavatan-İngiltere etkisinde bir kraliyet federasyonu oluşturmayı amaçlıyordu. Aynı toplantıda İngiliz Ordu Komutanı *Lord Wolseley*'de, İngiliz Savaş Bakanlığı kontrolünde bir Avustralya Alayı'nın

oluşturulmasını önerdi. Yakın gelecekte Avustralya ordusunun komutanı olacak Tümgeneral *Edward Hutton* da, Chamberlain'in bu fikrine katılmakla birlikte kraliyet askerlerinin kontrolü altında bir *Kraliyet Savunma Konseyi* oluşturulmasını ileri sürdü. Konsey, askerî kuvvet yapısını nüfus temelinde tahsis edecekti ve Avustralya kolonilerinin bu konseye 12.000 civarında asker temin edeceği düşünülmüştü. Diğer yandan Yeni Güney Galler Başkanı *George Reid*, 1897 Kraliyet Konferansı'nda bu fikirlerle taban tabana zıt bir görüş paylaştı. Ona göre, Avustralya kolonileri bir kriz anında İngiltere'nin ihtiyaçlarını karşılayacaktı ama barış zamanında Avustralya sadece yerel savunma açısından onun askerî gereksinimlerini dikkate alacaktı. Diğer yandan İngiliz savunma planlayıcıları, bir *kraliyet ordusu* kurulması fikrini şiddetle reddetti ve yerine İngiliz Ordusu askerî standartlarını (askerî yönetimi, askerî mahkemesi ve askerî kıyafetiyle) kabul etmiş ve İngiltere kontrolünde Büyük Britanya'nın denizaşırı seferlerine katılmayı kabul etmiş bir *koloni askerî kuvveti* kurulmasını önerdi (Palazzo, 2001: 10-11).

Güney Afrika ve Büyük Britanya arasında 1899 yılında gerginlikler artmaya başlayınca Queensland Hükümeti Temmuz 1899'da, 250 kişiden oluşan atlı piyadeleri Büyük Britanya'ya yardım için teklif etmiştir. 28 Eylül 1899'da çeşitli eyaletlerden oluşan 2500 bindirilmiş piyade Melbourne kentinde toplanmıştır. Savaş, 11 Kasım 1899 yılında ilan edilmiştir. Boer Savaşı'na katılmak için askerliğe başvuranlarda aranan özellikler, basın ve devlet gazetelerinde yayınlanmıştır. Bu standartlara göre; iyi atış yapan, usta kılıç kullanan, üstün fiziksel yapıya sahip ve iyi ata binenlerin Boer Savaşı'na imparatorluğun yanında katılmak üzere askere alınacağı bildirilmiştir. Queensland'dan Güney Afrika'ya ulaşan atlı piyadeler, 1900 yılının Ocak ayında Sunnyside'de Boer birliklerine karşı Britanya ordusu birliklerinin içerisinde saldırıya geçmişlerdir. Üç taraftan ilerleyen Queenslandlılar, Boer savunma karargâhıyla birlikte 80 tutsak ele geçirmişlerdir. 1901 yılında Avustralya Federasyonu'nun ilan edilmesinden sonra Boer Savaşı'nda, Avustralya'nın tüm eyaletlerinden oluşmuş birlikler hizmet etmiştir.

Avustralya'dan 57 birlik Boer Savaşı'na katılmıştır ve toplamda 16.175 askerînin 838'i subay olmak üzere görev almıştır. Boer Savaş'ında Avustralya askerînin toplam zayıatı 606'dır. Bu arada 1900 yılında 460 gönüllü Britanya Ordusu saflarında Boxer İsyanı'nı bastırmak üzere, Çin'in Pekin kentine gönderilmiştir (Clark, 2001: I).

Bu savaflara Avustralya askerlerinin katılımı, hem Avustralya hem de Büyük Britanya için pragmatist askerî politikalar olarak görülebilir. Avustralya henüz federasyon olmadan hemen önce, bu tip savaş ve isyanların bastırılmasında Büyük Britanya'ya askerî destek vererek, hem askerî yapısını biçimlendiriyor hem de savaş meydanlarında askerîni yetiştiriyordu. İngiliz Ordusu içerisindeki bu tip görevler, Avustralya askerînin sahada eğitim almasını sağlarken, savaş tecrübesi edinmesini de sağlıyordu. Böylece Avustralya askerî organizasyonu, dönemin güneş batmayan en güçlü ve büyük ordusunda denizaşırı seferlerle askerî tecrübe kazanmaktaydı. Bu durum Avustralya'nın ileride birleşmesinden doğacak federasyon yapısı içerisinde kara ve deniz kuvvetlerinin temelini oluşturacaktır. Bilhassa Avustralya özerk eyaletleri, Pasifik bölgesinde Almanya ve Fransa ya da daha yakın düşman Japonya ve Çin tarafından işgal korkusuna karşı koyabilecek askerî yapılanmayı oluşturmak istegindeydi. Büyük Britanya'nın bölgedeki menfaatleri gereği Avustralya'nın bu güçler tarafından işgal edilmesi, bölgedeki hâkimiyetini kaybedeceği ya da Hindistan kolonisinin tehdit altına gireceği endişesini taşıyordu. Büyük Britanya, güneş batmayan imparatorluk sıfatıyla, ekonomisini ve varlığını koruyabilmek için askerî gücünü ve siyasi varlığını dünya üzerinde fazlasıyla yaymıştı ve bu yayılma daha fazla askerî personel ihtiyacını doğurmuştu. İşgal altında tuttuğu bölge ya da ülkelerde varlığının ve çıkarlarının devam edebilmesi için kolonilerinden devşireceği askerler ve siyasi destekle, var olan gücünü devam ettirmeyi planlıyordu. Bu nedenle başta tarihsel, kültürel ve ırki temeller üzerinde yakın bağı olduğu Avustralya gibi koloni devletler vasıtasıyla İngiltere, sorun çıkan sömürge bölgelerinde koloni tipi askerî kuvvetleri

savaş meydanlarında ya da isyanların bastırılmasında kullanıyordu. Böylece Büyük Britanya, askerî tecrübesini ve yardımını Avustralya kolonilerine aktarırken, Avustralya özerk eyaletleri İngiliz hegemonyası altındaki bölgelere İngiltere'ye yardım etmek üzere asker personel sağlıyordu. Avustralya, böylece hem kraliçeye ve anavatana bağlılığını bildiriyor hem de askerî yapısının temellerini atıyordu. Bu yönden değerlendirildiğinde Avustralya ve Büyük Britanya açısından karşılıklı askerî yardımlaşma, pragmatist olarak çıkarların örtüşmesi anlamına geliyordu.

Federasyon Sonrası Avustralya'nın Askerî Yapılanması (1901-1914)

Avustralya askerî yapılanmasının daha iyi anlaşılması için, dönemin siyasi yapılanmasının bilinmesi önemlidir. Bununla beraber federasyon sonrası Avustralya askerî yapılanması, siyasi organizasyon olarak devletin kuruluşu ve politik örgütlenmesi bu bölümde ele alınacaktır.

1901 yılında Avustralya'da çok önemli bir siyasi olay meydana gelmiştir. Avustralya'daki eyaletlerin birleşmesi sonucunda Australia Commonwealth (Avustralya Devletler Topluluğu) ortaya çıkmış ve Birleşik Krallık'tan bağımsızlığı elde etmişlerdir. Avustralya Devleti'nin resmi ismi olan "Australia Commonwealth", eyaletlerin birleşmesinden oluştuğu için bir federasyondur ve anayasası olduğundan dolayı da anayasal bir federasyondur. Ancak Avustralya'nın bağımsızlığını Büyük Britanya'dan elde etmesinde, anayasal olarak bazı sorumluluklar da vardır. Anayasal olarak Avustralya, her ne kadar bağımsız bir devlet olmuşsa da anayasasında belirttiği üzere, Büyük Britanya Kraliçesi'ne hâlen bağlıdır. Bu durum, anayasal federasyon olan Avustralya'yı aynı zamanda monarşik ve anayasal bir federasyon yapmaktadır. Avustralya hem *temsili demokrasi* hem de o dönemde Kraliçe II. Elizabeth'in devlet başkanı olduğu *anayasal monarşi* ile yönetilmektedir. Avustralya Devletler Topluluğu, anayasal bir monarşi olarak kurulmuştur, çünkü yazılı bir anayasaya sahiptir. *Avustralya Federal Topluluğu*, 1 Ocak 1901 yılında altı İngiliz sömürgesinin bir federal devlet

olmak için birleşmesiyle kurulmuştur. Avustralya’da, kolonilerin federasyona dönüşme süreci kanlı ya da zorla olmamıştır ama bu durum Avustralya bağımsızlığının “sözde bağımsızlık” olarak görülmesine neden olmuştur. Avustralyalı tarihçi *Barbara West* bu durumu, “Kısa Avustralya Tarihi” adlı eserinde şöyle açıklamıştır: “*Avustralya millî bilincinin ve kimliğinin yaratılmasındaki ikinci problem, millî bağımsızlığın eksikliğidir. 1901 yılında altı koloninin birleşmesi ile Avustralya Bağımsız Devletler Topluluğu’nu oluşturmaya rağmen, İngiliz monarşisine bağlı kalması, onu Birleşik Krallığın uzak kanat coğrafik ve ekonomik bir parçası olarak bırakmıştır. Bu durum Avustralya’yı, İngiltere için “şizoid aşk-nefret” ikileminde bırakmıştır*” (West, Frances T.M., 2010: 103). Britanya’nın, Avustralya dış ilişkilerinin kontrolünü elinde tutması ve hiç kullanmasa da, Avustralya anayasasını veto etme yetkisine haiz olması durumu, siyasi olarak Avustralya’nın bağımsızlığını “sınırlı bir bağımsızlık” konumuna itmiştir. Bu nedenle Avustralya da ekonomik, siyasi, kültürel ve tarihsel olarak *Britanya etkisi*, baskın Britanya bağına neden olurken, tüm bu kümülatif yapılar ağı, Avustralya’yı baskın Britanya etkisine de açık hâle getirmiştir. Bilhassa Avustralya’nın jeopolitik konumundan kaynaklı ve askerî yapısının eksikliklerinden dolayı, askerî manada İngiltere bağımlılığı zorunlu olmuştur. Tüm bu toplumsal, siyasi ve askerî İngiltere bağımlılığı birleşince, özellikle Avustralya’nın siyasi, askerî bağımsızlığı “sözde” kalmıştır.

Avustralya Federasyonu’nun ilk Başbakanı olan *Edmund Barton*’ın, Avustralya’nın tehdit değerlendirmesi ve savunma politikasını analiz ederken kullandığı “Avustralya’nın kendi dış politikasının olamadığı” ifadesi, bu açıdan dikkat çekicidir. Aslında Barton’un bu ifadeyle tanımladığı şey, Avustralya dış politikasının Britanya’ya bağımlılığıdır. Avustralya’nın bu bağımlılığı, II. Dünya Savaşına kadar İngiltere cephesinde bulunarak sürecektir ve sonrasında da ABD etkisine girecektir (Palazzo, 2001: 20). Avustralya’da bu bağımlılık, federasyon öncesinde oluşmasının yanı sıra federasyon sonrası süreçte de artarak devam

etmiştir. İngiliz askerî eğitim sistemi, askerî kıyafet-teçhizat, lojistik, kullanılan harp silahları, mühimmatı, yönetim ve kadro teşkilatlanması Avustralya Ordusu'nda, baskın İngiliz etkisinin temel hususlarıdır.

1 Mart 1901'de Commonwealth Anayasası'nın 69. maddesi uyarınca, askerî gücün kontrolü eyaletlerden federasyona geçmiştir. Buna göre; federasyonun ilk toplam asker sayısı 28.500'iken, 1500'ü muvazzaf, 18.000 milis ve 9000'i gönüllülerden oluşmaktadır (Mordike, 1991: 17), (Palazzo, 2001: 14). Bu yasayla Avustralya Ordusu oluştu ve ilk komutanı olarak *Tümgeneral Edward Hutton* atandı. Hutton'un amacı, kendine has Avustralya karakterinde bir askerî organizasyon oluşturmaktı (Palazzo, 2001: 14). Diğer yandan Güney Afrika'da, Çin'de, Sudan'da ve Yeni Zelanda'da İngiliz İmparatorluğu'nun hizmetinde bulunmuş Avustralya koloni askerleri, Avustralya'nın gerçek ordusu değildi. Çünkü onlar Britanya'nın çağrısına cevap vermiş ve imparatorluğun yardımına gitmiş gönüllülerdi. Ancak Avustralya Ordusu; gönüllü, milis ve sürekli askerlerden oluşmuş eski koloni askerleriydi ve onlar da federal kontrol altına girmişlerdi. Bu yapısıyla da Avustralya Ordusu, farklı kıyafetleriyle ve organizasyonlar tarafından temsil edilen birliklerin karışımıydı (Palazzo, 2001: 14).

1901'de federasyonun kurulması ile millî ordu yapılanması anayasanın 51.maddesine göre oluşturulmuştur. İlk savunma kanunu olan "Commonwealth Donanma ve Askerî Savunması", 1903-1904'te kanunlaştırılmıştır. 1901'de Avustralya'nın federasyon olmasıyla birlikte "Avustralya Askerî Programı", 1903'te yasalaşmış ve 1 Mart 1904'te yürürlüğe girmiştir (Jenks, 1912: 336) (Palazzo, 2001: 16-21). Avustralya Hükümeti, "Koloni Savunma Komitesi"nin Büyük Britanya ile askerî açıdan işbirliği yapılması fikrini paylaşıırken, 1903'te Büyük Britanya'yla "Donanma Antlaşması" yapmıştır. Bu antlaşmanın temel amacı Japonya, Fransa, Rusya ve Almanya tehlikesine karşı bir ittifak sağlamaktır (Palazzo, 2001: 16-21). Bununla birlikte 1 Mart 1904 *Savunma Kanunu*'yla (Defence Act), *Askerî Düzenlemeler ve Emirler* (Military Regulations and Orders)

ve tüm askerlerin rütbe ve kıdem sırasını gösteren ilk *Askerî Kuvvetler Listesi* (Military Forces Lists) ilan edilmiştir (Grey, 2008: 69). Diğer yandan, hem Avustralya hem de Yeni Zelanda'nın dahil olduğu Britanya Dominyonları'nın Büyük Britanya ile olan antlaşması, 1903'te genişletilerek devam etmiş, Avustralya Federal Hükümeti'nin denizci asker sayısı gönüllü ve askerî öğrenci olmak üzere 1700 sayısına ulaşmıştır. 1903'te yapılan kanunla, 18-60 yaş aralığında tüm erkek Avustralyalıların savaş zamanında asker olarak hizmet edeceği bildirilmiştir. Bu yıllarda gönüllü, milis ve askerî öğrenciler askerî eğitim alanlarında daha sıkı bir eğitimden geçirilmeye başlanmıştır. 1905 yılında Avustralya Savunma Bakanlığı'na yardımcı olmak için "Savunma Konseyi" kurulmuştur. Bununla birlikte, İngiltere'nin desteğinde gerçek manada *Avustralya Donanması*, 1909'da üç torpido bot'un denize indirilmesiyle kurulmuştur (Jenks, 1912: 336). Öte yandan, 1903 *Avustralya Savunma Kanunu*'nun yasalaşmasıyla, İngiltere ile *Donanma Antlaşması* (Navy Agreement) yapılmıştır. Böylece *Kraliyet Avustralya Donanması* (RAN) (Royal Australian Navy) Avustralya'nın denizdeki savunma gücü olarak, Pearl Harbor Baskını'na kadar İmparatorluğun (Britanya) bağlısı olarak hizmet vermiştir. Kraliyet Avustralya Donanması'nın, Büyük Britanya bağlısı kalmasının en önemli nedenleri içerisinde çevre tehlike algısına karşı, "koruma" sağlamasının yanı sıra Avustralya'nın ticari faaliyetlerinin güvenliği konusu da önemli bir neden olmuştur (Palazzo, 2001: 22).

1903'te *Savunma Kanunu*'nun (Defence Act) yasalaşması ve 1904'te yürürlüğe girmesiyle, Avustralya Silahlı Kuvvetleri 29.000 asker sayısına ulaşmıştır. Avustralya, *gönüllü* (maaş almayan ve kısmi zamanlı hizmet veren), *milis* (kısmi hizmet veren ve ona göre para ödenen) ve *muvazzaf askerler* (tam zamanlı hizmet veren ve maaş ödenen) olmak üzere kuvvetlerini üç kategoriye ayırmıştır. Bu mevcut yapı, Avustralya'nın federasyon olmasından sonra Avustralya Silahlı Kuvvetleri'ne transfer edilmiştir (Palazzo, 2001: 16). 1902 Nisan ayında Avustralya Parlamentosuna sunulan "Commonwealth Askerî Sistemi", belirli

stratejik etmenlere göre oluşturulmuştur. “Avustralya Askerî Sistemi” üç ana yapıdan oluşmaktadır: ilk olarak, *Sürekli ya da Düzenli Kadro Kuvveti* (Permanent or Regular Cadre Force); genel ve eğitim personelinden oluşur. Topçu birliği, küçük bir istihkâm müfrezesi, kara birlikleri, ordudonatım (Bakım) birlikleri, sıhhiye birliklerinden oluşmakla birlikte, savaşta ve barışta gönüllü ve milis kuvvetlere eğitim veren, askerî malzemenin bakımını ve idamesini sağlayan teknik personelden oluşur. 91 subay ve 1204 diğer rütbeye sahip personelden oluşmakla birlikte, sayısal olarak milis ve gönüllü askerlerden azdırlar. Ordudonatım askerî personeli, 117 kişiden oluşmaktadır. Ordudonatım personeli savaşta ve barışta, hem sahra hem de garnizon kuvvetlerinde görev almak üzere yetişmişlerdir. İkinci olarak, *Sahra Kuvveti* (Field Force); Avustralya'nın savunmasında arazide aktif görev almak amacıyla, genellikle milis askerlerin oluşturduğu kuvvettir. Bu kuvvet, altı Hafif Süvari Tugayı ve üç Piyade Tugayı'ndan oluşmaktadır. Sahra Kuvveti; barış zamanında 13.831 (6445 Hafif Süvari, 7377 Piyade, 9 İstihkâm), savaş zamanında 27.753 (12.996 Hafif Süvari, 14.733 Piyade, 24 İstihkâm) askerden oluşmaktadır. Üçüncü olarak, *Garnizon Kuvveti* (Garrison Force); her eyaletin yerel milis gücüyle birleşmiş gönüllülerden oluşur ama askerîin çoğunluğunu, gönüllüler meydana getirir. Garnizon Kuvveti, yerel ve eyalet savunması için bulundurulmuş askerlerdir. Barış ve savaş zamanında, 11.753 askerden oluşmaktadır. Bununla birlikte, *sahra ve garnizon asker toplamı*; barışta 25.700, savaşta 39.622'dir. 1904 verilerine göre; İhtiyat asker sayısı (askerî öğrenci, silah kulübü üyesi, yedek subay), savaşta ve barışta 38.654'tür. Genel toplam, barışta 64.354, savaşta 78.276'dır. Yıllık askerîin maliyeti, 609.400 sterlindir. 1903 *Avustralya Savunma Yasası*'yla (Defence Act of Australia) “Milis Askerî Sistemi/Militia System” oluşturulmuştur ve milis askerî sistemi, Avustralya askerî sisteminin temel yapısını oluşturmaktadır. Bu sistem, Kanada'da, *Kanada Milis Yasası* (Militia Act of Canada) kapsamında 1867'de uygulanmakla birlikte, 1882 *Milis Yasası*'yla (Militia Act of 1882) İmparatorluğun diğer kolonilerinde genel olarak

kabul görmüştür. *Askerî hizmet*, vatandaşlık sorumluluğu olarak tanımlanır ve *Milis sistem*, Anglo-Sakson kökenli insanların genelinde alışılmış olmakla birlikte, genel olarak millî savunmanın ihtiyaçlarına elverişli ve uygulanabilir, askerî hizmetin bir şekli olarak kabul edilmiştir (*The Empire and The Century*, 1905: 232-233-234). 1911 yılının ortalarında *sürekli olmayan askerî güçleri* temsil eden ikili askerî oluşumlara son verilerek, tek bir çatı altında “Vatandaş Birliği/Citizen Forces” adı ile birleştirilmiştir. *Vatandaş Birliği*, 1930’larda hükümet, *zorunlu askere alımı* terk edene kadar kalmış ve gönüllü askerî yapıyı temsil eden “milis” uygulaması tekrar canlandırılmıştır (Palazzo, 2001: 49).

Avustralya iç siyasetinde siyasi elitizmin temsil ettiği iki ekol hem Avustralya siyasetini hem de askerî alanı etkilemiştir. Düşünce itibarıyla keskin ayrımı temsil etmeseler de genellikle iktidarda olan düşünce “İmparatorluk” taraftarı olanlardır. İmparatorluk taraftarları, Avustralya’nın içinde ve dışında Britanyalı bir subayın komutasında sürekli bir askerî gücü destekliyorlardı. “Milliyetçiler” ise küçük ölçekli bir yaklaşım sergiliyorlardı ki bilhassa İngiliz etkisinden şüphe duyuyorlardı. Bu nedenle Avustralya askerî yapısı, iki ana başlıkta ele alınabilir: ilki *muvazzaf* ve diğeri *vatandaş askerlerdir* (Fleming, 2012: 4). Devamlı, profesyonel, eğitilmiş ve teknik disiplinli askere ihtiyaç her modern ordunun zorunluluğu olmuş olsa da, Avustralya’nın *Bush* ve *Digger* kültürel geleneğinin temsilcisi olan amatör, cesur ve kahraman figürün temsilcisi *vatandaş kuvvetler*, her zaman Avustralya askerî geleneğinin temelini teşkil etmiştir. 1930’lu yıllardan sonra da sivil kuvvetlerin tasfiye edilmemesi ve devamının korunması bu *amatör ruhun* efsaneleştirilmesinde saklıdır.

Öte yandan, 1902’de süvari birliğinde de profesyonelleşmeye gidilerek, süvari birliği ikiye ayrılmıştır. Buna göre; ilk grup olan *hafif süvari birliği* keşif (bilgi toplama), çarpışma ve iz takip etme amacına, ikinci grup olarak ayrılan *atlı piyade* ise doğrudan savaşmak amacıyla hizmet vermeye başlamıştır (Laffin, 1982: 8). Avustralya askerî yapısında yeniden organizasyon kapsamında, profesyonelleşme

ve sürekli ordunun kurulmasının yanı sıra vatandaşın zorunlu askerlik kapsamında askerliğe alınması hem amatör ruhu hem de modern ordunun ihtiyacını karşılamıştır. Bu hem imparatorluk taraftarı siyasi elitizmi hem de milliyetçi cepheyi tatmin etmiştir.

Bununla birlikte, Avustralya-İngiltere arasında 1910 yılı başında önemli bir askerî gelişme meydana gelmiştir. İngiliz askerî lideri *Lord Kitchener*, 1909'da Avustralya'yı ziyaret etmiş ve Avustralya'nın *İngiltere Kraliyet Ordusu'na* barış zamanında 80.000 kişilik ve savaş döneminde 135.000 kişilik bir asker toplanması yönünde rapor hazırlamıştır (Palazzo, 2001: 50), (Jenks, 1912: 336-337), (Mordike, 2002: 29). *1909 Kanunu* ve bu raporun etkisiyle, 1910'da yeni, kapsamlı savunma programı ve planları, Kitchener tavsiyeleri eşliğinde, resmî olarak kabul edilmiştir. Kitchener'ın Avustralya ziyareti, Avustralya Hükümeti'nin talebi üzerine olmuş ve Avustralya savunma gereksinimlerinin gözden geçirilmesine yönelik bir çabayı temsil etmiştir. *Kitchener'ın Raporu*, Avustralya askerî organizasyonu hakkında kapsamlı değişimler önermiştir. Böylece Avustralya Silahlı Kuvvetleri'nde sadece savaş zamanında değil, barış zamanında da sağlıklı tüm Avustralyalı yetişkin erkeklerin askerî hizmette bulunacağı kesinlik kazanmıştır. Rapor, Avustralya'da mecburi askerliğin kanunlaşmasına yardımcı olmuştur. Diğer yandan Kitchener Raporu, Avustralya'nın deniz ve kara gücünün yetersiz oluşu ve denizasıırı işgallere açık bulunması nedeniyle, Büyük Britanya'nın hâkimiyeti altında bulunması gerektiğinin altını çizmiştir. Bu nedenle başta Avustralya Donanması olmak üzere, Kara Kuvvetleri'nin Büyük Britanya'nın Deniz ve Kara Kuvvetleri altında kurulması düşünülen *evrensel hizmet* kapsamında görev alması planlanmıştır (Palazzo, 2001: 50-54), (Mordike, 2002: 29). Bu nedenle Avustralya Donanması'nın kurulması ve gelişim süreci, 1909 yılı Kitchener Raporu çerçevesinde ele alınmalıdır. *Kraliyet Avustralya Donanması* (Royal Australia Naval), 1911'de ilan edilmiş ve 1912 yılında 1000 civarında yetenekli teknik personel Deniz Kuvvetleri'ne asker olarak alınmıştır. Yeni birliğin başına ise,

Koramiral Sir George Patey atanmıştır (Wilcox, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net>). Bununla birlikte Kitchener'in Avustralya Kara Kuvvetleri için önerdiği askerî yapı şu askerî birimlerden oluşmuştur: 23 Tugay ve her bir Tugay, 4 Tabur'lu olacak şekilde toplamda 92 Tabur'dan oluşmalıydı. 28 Hafif Süvari Alayı, 49 Sahra Bataryası (her bir bataryada 4 sahra topu olan), 7 Obüs Bataryası (her bir bataryada 4 sahra topu olan), 14 İstihkâm Bölüğü, 7 Muhabere Bölüğü ve diğer sınıflardan oluşan askerî birimler önermiştir. Kitchener, Avustralya Kara Kuvvetleri'nde en büyük askerî birliği, "Tugay" olacak şekilde planlamıştır. Bununla birlikte yeni askerî program, eyalet sınırlarında da revizyona gidilmesine neden olmuştur. Avustralya eyalet isimleri yerine, 1'den 6'ya kadar olmak üzere, *askerî bölge* belirlenmiştir. Buna göre; 1.*Askerî Bölge*: Queensland, 2.*Askerî Bölge*: Yeni Güney Galler, 3. *Askerî Bölge*: Viktorya, 4. *Askerî Bölge*: Güney Avustralya, 5. *Askerî Bölge*: Batı Avustralya ve 6. *Askerî Bölge*: Tazmania olarak tahsis edilmiştir (Palazzo, 2001: 50-54), (Mordike, 2002: 29).

Diğer yandan, 1910 yılındaki kanunun öngördüğü önemli taslak program, 1919 yılına kadar silah kullanmayı bilen, profesyonel askerî okul eğitiminden geçmiş, 114.000 kişiden oluşan bir askerî organizasyonun oluşturulmasına yöneliktir. Bu taslak program 1 Ocak 1911 yılından başlanmak üzere, günlük sekiz saatlik askerî eğitimi içeren, her yıl 20.000 askerînin kayıt altına alındığı ve her yıl katlanarak artırılması planlanan bir programdır. Buna göre; askerî öğrenci adaylarının yaşları ve grupları şu şekilde planlanmıştır: dört grup olan programda, ilk grup (20-14 yaş aralığında) Junior Cadet (acemi askerî öğrenci), ikinci grup (18-14 yaş aralığında) Senior Cadet (kıdemli askerî öğrenci), üçüncü grup tüm vatandaş kuvvetleri (18-25 yaş aralığında) ve son grup hafif görevlerde bulunmak üzere 25-26 yaş aralığındaki gruptan oluşmaktaydı. Bununla birlikte, Yeni Zelanda'da 1909 yılında Avustralya'dakine benzer bir program ile 14.000 asker eğitilmiştir. Yeni Zelanda da 1912'de Avustralya'dakine benzer bir kanun çıkarılmıştır (Jenks, 1912: 338). Bu durum, yakında başlayacak büyük savaşın

Pasifik'teki hazırlığı olarak görülmelidir. Diğer yandan askerliğin profesyonel bir meslek haline dönüşmesi ve bununla ilgili olarak erken yaşta erkeklerin askerî okula alınmasıyla ilgili olarak, 1905'te Avustralya Savunma Bakanı olan *James Whiteside McCay*, askerî okul mantığını ve profesyonelleşmeyi yeniden gözden geçirmiştir. J. W. McCay, 14 yaşında askerî okula alınan öğrencilerin kurallara uyma, fiziksel gelişim, dayanıklılık ve daha iyi disipline edilebileceği yönünde rapor vererek, yeni bir askerî program hazırlamıştır. Ancak 1911-1914 yılları arasında 28.000 askerî öğrenci, çeşitli askerî suçtan soruşturma geçirmiştir (Palazzo, 2001: 56-57). Bu durum, Avustralya erkek toplumunun henüz askerî anlamda disipline edilmesinde sorunlarla karşılaşıldığının bir göstergesidir. Ancak Kitchener, Avustralya'da mecburi askerliğin kanunlaştırılmasıyla, askere alınacak sivillerin çok kısa sürede asker olmasının sağlanacağına inanıyordu. Böylece askerî eğitim ile *birlik ruhu* (Esprit de Corps) edinilmesinin kolaylaşacağını da düşünüyordu (Mordike, 2002: 29). Bu tip kanun ve uygulamalarla Avustralya toplumunun kitlesel olarak askerleştirilme süreci, bazı sosyolojik engellere rağmen büyük oranda başarıya ulaşmıştır.

Diğer askerî organizasyon cephesinde ise Avustralya Donanması, Kara Kuvvetleri'ne oranla daha yoğun bir organizasyon içerisine girmiştir. Donanmanın yoğun bir programa alınmasının en temel nedeni, Avustralya'nın bir ada/kıta devleti olmasıdır. Ancak Avustralya Deniz Kuvvetleri, yeterli teknik personel ve donanmayı oluşturacak gemilerden yoksundur. Buna rağmen 1909 yılında *Parramatta*, *Yarra* ve *Warrego* ismiyle bilinen üç gemi sipariş edilerek, denize indirilmiştir (Jenks, 1912: 336-337), (Palazzo, 2001: 48-57), (Mordike, 2002: 29).

Böylece Avustralya askerî organizasyonu, federasyon sonrasında Kitchener'in Raporu doğrultusunda, Büyük Britanya Ordusu'nun kullanabileceği bir manivelaya dönüşmüştür. Büyük Britanya Ordusu'nun emir-komutasında eğitim alan Avustralya askerî organizasyonu, kılık-kıyafet ve askerî yönetim yapılanmasını da İngiliz askerî yapısına göre uyarlamıştır. Yaklaşan I.Dünya Savaşı için Büyük

Britanya, Avustralya'nın da dâhil olduğu eski kolonilerinden asker ihtiyacını karşılama yoluna gitmiştir. Başta Avustralya askerî olmak üzere, diğer eski koloni askerlerine verilen askerî eğitim, kıyafet, teçhizat ve silahlar ile de “İngiliz Askerî Sistemi”, eski koloni askerî organizasyonları içerisine entegre edilmiştir. Avustralya'nın İngiliz askerî sistemi ile bütünleşmesine verilebilecek iyi örneklerinden birisi, 1910'da yayımlanan “Avustralya Hafif Süvari Birliklerinin Askerî Eğitim ve Tatbikatı İçin Hafif Süvari Talimnamesi/ Light Horse Manuel for the Drill Training and Exercise of the Light Horse Regiments of Australia”dır. Bu talimnamede Büyük Britanya Hafif Süvari Talimnamesinde geçen, eğitim prensipleri, tanımlar, işaretler, komutlar yer alırken aynı zamanda, tüfekle, kılıçla eğitimler ve birlik eğitim düzenleri yer almıştır (Kemp J., 1910: A1).

Böylece Avustralya askerî organizasyonu, daha profesyonel bir yapıya dönüştürülmüştür. Kitchener, eski kolonilerinden oluşan Büyük Britanya Ordusu'nu toplayarak, savaş zamanında, dünyanın herhangi bir yerinde İngiltere çıkarları için kullanacağı önemli bir gücü, merkezde toplamıştır. İngiliz General Kitchener'ı, İngiltere askerî tarihinde eşsiz bir yere koyan, o güne kadar bir araya getirilmiş en büyük Britanya İmparatorluk Ordusu'nu meydana getirmesindendir. Peter Simkins, Kitchener'in; seferberlik, asker alma ve savaş propagandası konusunda ne kadar etkili olduğunu, “Kitchener'in Ordusu: 1914-1916 Yeni Ordunun Yükselişi” adlı eserinde “*Pek çok yazarın kabul ettiği gibi Kitchener'ın en büyük başarısı, Büyük Britanya Ordusu'nu toplayabilmesiydi. Kitchener, sayısal bakımdan ülke tarihinin en büyük ordusunu bir araya getirmiştir. I.Dünya Savaşı boyunca 5.704.000 civarında kişi Büyük Britanya Ordusu'nda görev almıştır. II. Dünya Savaşında bu sayı, 3.788.000 civarındadır. 1914-1918 yılları arasındaki Büyük Britanya Ordusu, o güne kadar İngiliz milleti tarafından oluşturulmuş en büyük ve en karışık organizasyondur. Ordunun en dikkat çekici yönü ise, 1914 Ağustos ve 1918 Kasım arasında asker olanların yaklaşık yarısının gönüllülerden oluşmasıdır. 1915 yılının sonuna kadar orduya gönüllü olarak kayıt olanların*

sayısı 2.466.719 olmuştur” (Simkins, 2007: XIV) diye tarif etmiştir. Bu rakamsal verilerle, Kitchener’ın Büyük Britanya Silahlı Kuvvetleri’ndeki etkisi geçmişiyile kıyaslanmıştır.

Diğer yandan Avustralya’da askerî program ve planlama kapsamında; askerî okullaşma, profesyonelleşme ve zorunlu askerlik uygulamaları hız kazanmıştır. 1 Kasım 1911 tarihinde 18-44 yaş aralığında Avustralya erkeklerini içeren “Zorunlu Askerî Eğitim Programı” uygulamaya konmuştur. Federasyon öncesi, ilk defa 1866 yılında Yeni Güney Galler’de *St. Mark’s Collegiate School* adında askerî lise açılmıştır ve 1884’te Viktorya’da da askerî lise hizmete girmiştir (Palazzo, 2001: 55). Federasyon’dan sonra ise bu askerî okul kurumsallaşması dönüşerek, 1911 Temmuz ayında Duntroon’da *Kraliyet Askerî Akademisi* (Royal Military College) açılmıştır (Docherty, 2007: 18), (Palazzo, 2001: 57). Duntroon’da kurulan Kraliyet Askerî Akademisi, Kitchener’ın Raporu doğrultusunda oluşmuş bir askerî okul yapılanmasıdır (Fleming, 2012: 4). 1909 yılına kadar olan süreçte, üç destroyer ile *Avustralya Kraliyet Donanması* (Royal Australian Navy) oluşturulmuştur. 1912 yılında *Avustralya Kraliyet Hava Kuvvetleri* (Royal Flying Corps) kurulmuş ve sonunda *Avustralya İmparatorluk Kuvveti (AİF)* 1914 yılında, Birleşik Krallığın denizaşırı gücünü temsil etmek amaçlı kurulmuştur (Docherty, 2007: 18), (Palazzo, 2001: 57). Askerî profesyonelleşme girişimlerine rağmen, 1913’te sürekli askerî personel sayısı sadece 2235’tir. Ancak zorunlu askerlik kanunu ve eğitimi çerçevesinde milis sayısı 21.461’dir ve *Vatandaş Askerî Kuvvetler* (CMF) (Civic Military Forces), 1911-1914 arası yüzde elliden fazla artış göstermiştir (Fleming, 2012: 5). Vatandaş Askerî Kuvvetlerin oluşturduğu gönüllü ve milis güçlerin sayıca fazla olmasının nedeni, *silah kulüp* (Rifle Clup) üyelerinin orduya alınmasıydı (Palazzo, 2001: 59). Bu askerî yapılanma ve kurumsallaşmalara ek olarak, İngiliz *Amiral Sir Reginald Henderson* 1911’de yapmış olduğu Avustralya ziyaretinde, daha hırslı bir donanma programı teklif etmiştir. Teklif, *elli iki* gemiden oluşacak büyük bir filo oluşturulması gerektiği ve başkentte acilen bir

*askerî kolej*in kurulması olarak özetlenebilir. Henderson'ın diğer önemli teklifi ise, askerlerin seferberlik hâlinde hemen toplanabilmesi için eyaletlerin her yerinden merkeze ulaşabilecekleri 16.000 mil uzunluğunda *demiryolu ağının* kurulmasına dönük teklifi (Jenks, 1912: 337). Bu teklifler Avustralya için dönemin şartlarında aşırı mâlî külfetler getireceği ve uygulanabilirliği açısından zor olduğundan dolayı Henderson'ın teklifleri, uzunca bir süre uygulamaya geçmeyecektir.

Asyalıları, özel de Çinlileri kasteden korkunun sembolleştiği kelime “Sarı Tehlike”dir. “Sarı Terör” ve “Sarı Hortlak” kelimeleriyle aynı anlamda kullanılan sözcüğünün isim babası Alman Kayzeri II. Wilhelm'dir. II. Wilhelm, 1880'lerde Avrupa'yı işgal etmek için Buda'yı bir ejderhanın üzerinde gördüğü bir rüyadan sonra, Die Gelbe Gefahr (Sarı Tehlike-Yellow Peril) kavramını, Çin'i işgal ve sömürge etmeye teşvik amaçlı kullanmıştır. Sarı Tehlike kelimesi, Batı'da sıklıkla Çinli, Japon ve Asyalıları kasteden anlamıyla, Fransız sosyolog *Jacques Novicow*'un 1897'de kaleme aldığı, “Le Peril Jaune” adlı makalesinde kavramsallaştırmıştır (Palmer, 2009: 31), (Fai, <http://www.irishtimes.com>), (<http://www.gutenberg.org>). Diğer yandan, batı kökenli bu kavram, Avustralya'da etkin bir düşmanlaştırıcı kavrama dönüşerek, tüm Asya toplumları için kullanılmaya başlanmıştır. “Beyaz Anglo-Sakson kökenli Avustralyalı'nın” Asyalılara düşmanca tutumu, temelde ekonomik kaygılardan kaynaklansa da, zamanla ötekileştirdiği Asyalıya karşı nefrete ve sonunda korkuya dönüşmüştür. Özetle, Kitchener'in Avustralya ziyareti sonrası Avustralyalılar, Asyalı toplumları “Sarı Tehlike/Yellow Peril” olarak düşman ilan etmeleri daha da belirginleşmiştir. Avustralya gazeteleri, Japonya'yı ve Çin'i işaret eden *sarı tehlike* manşetleri atmaya başlamışlar (*Barrier Miner*, 24 Temmuz 1911), (*Braidwood Dispatch and Mining Journal*, 19 Kasım 1910), (*Great Southern Leader*, 27 Ocak 1911), (*Midlands Advertiser*, 6 Ocak 1911) ve propaganda yönteminin bir kolu olan savaş posterleri daha aktif kullanılmaya başlanmıştır (<http://www.iwm.org.uk>), (<http://www.ww1propaganda.com>). İngiliz propagandası, Avustralya'yı güvenli bir

liman olarak gördüğü anavatan/Büyük Britanya İmparatorluğu'na daha da yakınlaştırmıştır. Andrews, bu durumu “*Avustralyalılar, hem İngiltere'nin hem de Avustralyalıların tehdit altında olduğunu hissetmeye başladığı andan itibaren cansiperane bir şekilde İngiltere'yi destekleme ihtiyacı hissetmeye başladılar. Sosyal Darwinizm ile yekvücut olmuş bir işgal korkusu, Avustralyalıları emperyalist propagandaya daha açık hâle getirdi. Yoksa Queensland gibi Anglo-Saxon nüfusun daha az yaşadığı bir yerde, saldırgan İngiliz milliyetçiliği nasıl ifade edilebilirdi*” (Andrews, 1993: 39) diye ifade etmiştir. Büyük Britanya Dominyonları'ndan oluşan Kitchener'in “Büyük Ordusu” topyekûn bir savaş için, onun komutasında toplanmaya başlamıştır. Kitchener'in Ordusu'nun kolonilerden oluşan devletleri ise; Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika'dan oluşmakla birlikte (Bean, 1941:2), Büyük Britanya'nın sömürge devletleri olan Hint, Gurkha (Nepal kökenli) askerleri de bu ordunun içerisinde saymak mümkündür. Avustralya, bu büyük ordunun önemli bir koludur ve savaş posterleri Avustralya'nın Almanya tarafından işgal edileceği algısını korku sarmalına dönüştürmüştür. Yakın düşman; devasa nüfusuyla istilasından korkulan Çin ve teknolojik gücünden çekinilen Japonya iken, uzak düşman; anavatan Birleşik Krallığın ve biat edilen Kraliçe'nin can düşmanı, Almanya'dır. Bu yaklaşan Büyük Savaş'ın (Great War) ayak seslerinin Avustralya'da iyiden iyiye duyulduğunun önemli emareleridir.

I.Dünya Savaşı Öncesi Avustralya Siyasileri'nin Tutumu ve Avustralya Askerî Yapılanmasına Yansımaları: Avustralya İmparatorluk Kuvveti'nin (AIF) Ortaya Çıkışı

Uluslararası ilişkiler bağlamında Avustralya-İngiltere ilişkileri, savaş öncesi daha yakın temasların başladığı bir dönemi işaret eder. Greg Lockhart, “İrk Korkusu, Tehlikeli İnkâr” adlı makalesinde, Japonya'nın askerî yükselişine karşı 1911'de başlayan İngiltere-Avustralya arasındaki gizli anlaşmaya dikkat çekmiştir.

Japonya, İngiltere için Asya’da Rusya’ya karşı anlaştığı stratejik bir müttefiktir. Ancak 1905 Rus-Japon Savaşı’nın galibi olarak Japonya’nın bir güç olarak ortaya çıkması, müttefiki Büyük Britanya’yı tedirgin etmiştir. G. Lockhart, tarihçi John Mordike’den alıntılar yaparak yazdığı makalesinde, “*Avustralya İmparatorluk Kuvveti (Australian Imperial Force) AIF*’in kurulması ve gelişimini, Avustralya Savunma Bakanı Senatör *George Pearce*’in 17 Haziran 1911 tarihinde Londra’da *İmparatorluk Konferansı Komitesi*’nde, gizli bir anlaşmayla karar verildiğini” ifade ederek çok önemli bir tarihsel ifşâda bulunmuştur. Lockhart, “*Bu antlaşma parıltılı İngiliz İmparatorluğu aldatmacasının zirveye ulaştığı andır ki, alt yapısı 1909 yılına kadar götürülebilir. 15 Nisan 1909 yılında Avustralya Genel Sekreterinden Sömürge Bürosu’na gönderilen şifreli telgraf, Avustralya’nın Birleşik Krallığa verdiği desteği göstermesi açısından önemlidir. Fisher Hükümeti, Avustralya Deniz Kuvvetleri’nin Avustralya’ya ve İngiliz İmparatorluğu’na, Avustralya’nın Kraliyet Donanması’na bağlılığını ve daha iyi hizmet vereceğine dair 15 Nisan 1909’da gönderdiği kodlu telgraf bildirisi vardır* (<https://recordsearch.naa.gov.au>), (<http://primeministers.naa.gov.au>). *Bu telgraf, Avustralya’nın İngiltere’ye bağlılığını ve desteğini belgeleyen niteliktedir. Böylece Avustralya İşçi Partisi lideri Andrew Fisher, parti programına “Avustralya’da gençler için zorunlu askerî eğitim programını koymuş ve uygulamaya geçirmiştir*” (<http://primeministers.naa.gov.au>) diye ifade etmiştir. Bununla birlikte Avustralya siyasi tarihinde başbakanlık yapmış ve önemli bir siyasi figür olarak görülen Alfred Deakin’in federasyon sonrası millî ordu oluşturma çabası, yeni devletin bağımsız savunma politikasını bozmak ve imparatorluğun savaş gündemini maskeleyerek için “Truva Atı” gibi kullanılmıştır. Bu aldatma, kaba bir İngiliz manipülasyonudur ve Japonya’nın “Beyaz Avustralya” (Fredrickson, 2002: 105) üzerine saldırma korkusu üzerinden beslenerek yapılmıştır. İngiliz İmparatorluğu’nda Personel İşlerinden sorumlu *General Sir William Nicholson*, şahsi olarak Japon tehdidinin Avustralya için oldukça uzak bir ihtimal olduğuna inanıyordu. Ancak Nicholson ve

diğer İngiliz subaylar, Avustralya bakanları üzerinde gerçekleştirdikleri “İrrasyonel Japon İşgali Korkusu” ile İngiliz menfaatlerine hizmet ettiğinin de farkındaydı. İngiltere, çıkacak bir savaşa Almanya’nın girme ihtimaline karşı “Avustralya Sefer Gücü” oluşturulması fikrini şekillendirirken, 1911’de Avustralya Savunma Bakanı Pearce ile birlikte Londra’da bulunan Avustralya Başbakanı *Andrew Fisher*, Pasifik’te Japonya’ya karşı İngiltere’yi desteklemenin en iyi yol olduğuna kanaat getirmişlerdir (Lockhart, <https://www.griffithreview.com>), (Lockhart, <http://www.abc.net.au>), (Mordike, 2002: 79-97). Aslında tam olarak askerî açıdan Avustralya, Almanya’ya karşı İngiltere’ye yardım etmek ve Japonya’ya karşı kendini savunmayı planlıyordu (Wilcox, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net>). Avustralyalı tarihçi G. Lockhart, Nicholson ve Pearce arasındaki bu görüşmeyi şu şekilde tasvir etmektedir: Nicholson ile Pearce “Avustralya Sefer Gücü/Australia Expeditionary Force” oluşturulma fikri üzerine tartışırken, Nicholson “*sanırım biz bu türlü şeyleri (antlaşmayı) sessizce kâğıt üstünde olmadan yapsak ve diğer dominyonlara da hazırlıklardan bahsetmezsek daha iyi olur dedi ve Pearce’da bu sözlü antlaşmayı kabul etti*” (Lockhart, <https://www.griffithreview.com>), (Lockhart, <http://www.abc.net.au>), (Mordike, 2002: 79-97). Böylece Avustralya, hem kuzeyde beliren Japon tehlikesine karşı kendini Büyük Britanya korumasına almış, diğer yandan da Alman tehlikesine karşı “korunma” elde etmiştir. Büyük Britanya ise, Avrupa’da Almanya’ya karşı kullanabileceği Avustralya’nın askerî personel desteğini alırken, Pasifik’te Avustralya gibi önemli bir stratejik üs elde etmiştir.

İngiltere, Almanya’ya 4 Ağustos 1914’te savaş ilan ettiğinde, Avustralya da bir İngiliz dominyonu olarak İngiltere’yle birlikte, I.Dünya Savaşı’na katılmıştır (<https://www.awm.gov.au>). Avustralya’nın burada vereceği önemli bir karar vardır. İngiltere’ye destek amaçlı asker rezervi nasıl sağlanacaktı? Ya talep edilmiş kuvvetler var olan milis kuvvetlerden sağlanacaktı ya da savaş süresince tamamıyla yeni bir ordu oluşturulacaktı. 1914 yılına kadar Kitchener’in Raporu, 19-21 yaş

aralığında gençlerden oluşan ve % 95'i milis kuvvetlerden oluşan 45.000 askerî kuvvetten müteşekkil olması yönündeydi. Hiç kimse “genç bir ordu”nun denizaşırı bir sefere gönderilmesinden mutlu değildi. Bu nedenle, var olan Avustralya Silahlı Kuvvetleri'ne eşdeğer bir ordu kuruldu. I.Dünya Savaşı'nın hemen başında Avustralya'da oluşturulan bu orduya, *Avustralya İmparatorluk Kuvveti* denilmiş ve komutanı da *Tümgeneral Bridges* olmuştur. AIF'in beşte biri, 31 yaş üstü idi. Sivil, askerliğe uygun Avustralya erkekleri, Avustralya'nın her bir eyaletinden savaşa katılmak ve AIF mensubu asker olmak üzere asker alma bürolarına gelmişlerdir. Avustralya'nın çeşitli kasaba ve kentlerinden asker olmaya gelen siviller; çoban, tezgâhtar, avukat ve bankacı gibi çeşitli meslek gruplarından oluşmaktaydı. General W.T. Bridges, AIF'i ilk etapta *Atlı Piyade Tugayı* ve *1'inci Piyade Tümeni* olarak teşkilatlandırdı (Laffin, 1982: 9-10). AIF'in Temmuz 1914'te oluşumu ve kadro teşkilatlanması ise şu şekilde olmuştur: Tümen merkezli teşkilatlanma vardır. 1896'da milislerin teşkilatlanmasında başvuru olan *askerî müfreze* kaldırılmıştır. Yerine, tabur teşkilatlanması getirilmiştir. Bir taburun üçte ikisini piyade, üçte birinin yarısını topçu bataryaları ve geriye kalan yarısını ise süvari alaylarından teşkil edilmiştir. Bununla birlikte 14 Piyade Tugayı, 6 Süvari Tugayı kurulmuştur (Wilcox, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net>). AIF, 15 Temmuz 1914'te kurulmuş ve Avustralya, ilk etapta Büyük Britanya komutası altına 20.000 askerlik bir tümen göndermiştir. Piyade teşkilatlanması ise, 6 Tümen ve 70 Tabur'dan oluşmaktadır (Fleming, 2012: 3-4). Diğer yandan Avustralya'nın *seferberlik planlaması*, 1911'de Büyük Britanya liderliğinde yapılan *İmparatorluk Konferansı*'nda karar verilmiştir (Wilcox, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net>). Bu gizli kararın ve anayasanın verdiği izinle AIF, Avustralya'dan *1 Kasım 1914* tarihinde Mısır'a gitmek üzere, Albany şehir limanından ayrılmıştır. Bu arada 2000 kişilik bir askerî güç, Yeni Britanya'da (günümüzde Papua Yeni Gine'de Rabaul şehri) 11 Eylül 1914'te karaya çıkmış ve Alman Yeni Gine'nin 13 Eylül 1914'te teslim olmasını sağlamıştır. Albay *William Holmes* komutasındaki

askerler, *Avustralya Deniz Kuvvetleri ve Askerî Sefer Gücü* (Australian Naval and Military Expeditionary Force) (ANMEF)'nün mensubu olarak savaş boyunca Yeni Gine'de kalmışlardır (Palazzo, 2001: 63). Mısır'a ulaşan AIF'in *1'inci Piyade Tümeni*, eğitimini Kahire'de başlatmış ve Ocak 1915 tarihinde *2'nci Hafif Süvari Tugayı* ile birleşmiştir. 1'inci Hafif Süvari Tugay Komutanı *Tuğgeneral Harry Chauvel*, tüm süvarinin emir komutasını devralmış ve birliği disiplinize etmek için yanaşık düzen eğitimi verdirmiştir. Piyade ve süvarilere, Avustralya yapımı piyade tüfeği verilmiştir. Diğer yandan Avustralya ve Yeni Zelanda Hükümetleri'nin anlaşmasından sonra Kitchener, Avustralya ve Yeni Zelanda Kolordusu'nu kurarak, Avustralya ve Yeni Zelanda Kolordusu (Australian and New Zealand Army Corps) meydana getirilmiş ve komutanı olarak da Korgeneral *Sir William Birdwood* atanmıştır. Dört buçuk aylık bir eğitimden sonra AIF'in ilk büyük görevi, 25 Nisan 1915 tarihinde Gelibolu Yarımadası'na çıkarma yapmak olmuş ve sefer gücü komutanı da General Sir Hamilton olmuştur (<https://www.awm.gov.au/articles/atwar/first-world-war>). General Sir Ian Hamilton, 1914'te *Denizaşırı Kuvvetlerin Genel Müfettişi*'dir ve 1914 yılında Avustralya'yı ziyaret etmiştir. Aynı yıl İngiliz Hükümeti'ne sunduğu raporda, Avustralya Ordusu'nun gelişiminden memnuniyetini bildirmiş ve Kitchener'in önerilerinin yerine getirildiğini rapor etmiştir. Ancak Avustralya'da askerî yapının çoğunluğunu oluşturan "Vatandaş Kuvvetler"in geçici bir çözüm ürettiğini de raporunda savunmuştur (Palazzo, 2001: 59).

İngiltere, Avustralya üzerinde yarattığı trajik tehdit algısıyla, pasifikte ileri karakolu olan Avustralya'yı savaş için seferber etmiştir. Böylece Avustralya İmparatorluk Kuvveti, İngiltere'nin savaş meydanında kullanacağı bir savaş mekanizmasına dönüşmüştür. Henüz yeni bir federasyon olan Avustralya politikacıları, böylece İngiltere tarafından savaşmak üzere zehirlenmiştir. İngiltere tarafından jeopolitik tehdit algısı üzerinden oluşturulan korku sarmalı, I.Dünya Savaşı öncesi Avustralya'da siyasal bir şizofreni yaratmıştır. Avustralya'nın savaş

İngiltere'nin yanında katılmasının siyasi, askerî alt yapısı 1909-1911 yıllarında hazırlanırken, Avustralya Savunma Bakanı Pearce'ın Avustralya üzerinde etkinliği ortadadır. İngiliz General Nicholson ile Pearce'ın Avustralya'nın İngiltere'nin yanında savaşa katılacağı, belgeye dayanmayan biçimde uzlaşısı, Avustralya'nın tarihinde önemli bir kararı temsil etmiştir. Bunun yanı sıra A.Fisher'ın, 31 Temmuz 1914'te Avustralya Başbakanı seçilmeden önce İşçi Partisi lideri olarak, 1911 gizli antlaşmasının etkisinde “son adamımıza ve son şilinimize kadar” ibaresi (West, Frances T.M., 2010: 106), (Firth, 2005: 25), (Mckane, 2012: 14), (<http://primeministers.naa.gov.au>) Avustralya'nın İngiltere'ye açık ve gönülden desteğini ifade eden, tarihi bir slogan olmuştur.

Bu tarihi slogan, Avustralya'da dönemin en prestijli gazetesi olan The Argus'un, 3 Ağustos 1914 Pazartesi tarihli haberinde şu şekilde anlatılmıştır; “Mister Fisher, Cuma gecesi (31 Temmuz 1914) Colac'da “*gözlerinizi Avrupa'ya çeviriniz ve şu an anavatana en iyi duygularınızı verin*” “*Avustralyalılar, son adamımıza ve son şilinimize kadar ona (İngiltere'yi kastederek) yardım etmek ve onu (İngiltere'yi kastederek) savunmak için yanında duracağız*” (The Argus, 3 Ağustos 1914) ibaresinde bulunarak, imparatorluğa desteğinin tam olduğunu tarihe geçen bir ifadeyle dile getirmiştir. Savaş'ın eski kıtada başladığı o günlerde, Avustralya'nın seçim döneminde olması Avustralya'nın savaşa girme sürecini daha da hızlandırdığını söyleyebiliriz. Seçim döneminde iki rakip partinin lideri Andrew Fisher ve Joseph Cook'un seçim propagandası olarak İngiltere'ye destek çağrılarında bulunması, dönemin daha iyi anlaşılması açısından önemlidir. İki rakip partinin seçim atmosferinde İngiltere İmparatorluğu'na koşulsuz destek sunması, siyasi elitlerin Avustralya'nın İngiltere'nin yanında savaşa girmesinde ne denli etkin olduğunun bir göstergesidir. Bu tip seçim propagandalarının aynı hedefi göstermesi, toplumsal temelde Avustralya'nın İngiltere yanında savaşmak gibi bir zorunluluğunun olduğunu, halkın nezdinde doğrulattır. Bu yönüyle, politikacıların halk üzerinde baskısı hissedilir olmuştur. Savaş yıllarında İşçi Partisi

lideri Andrew Fisher'ın “*Biz, Cook Hükümeti'ne karşıyız. Ancak sık sık parlamentoda belirttiğim gibi acil durumlarda partiler yoktur. Birlikte düşmanımıza karşı duracağız.... Anayurdumuzu destekleyeceğiz*” diyerek İngiltere'ye desteğini her fırsatta dile getirmiştir (Mat, 2007:303). A.Fisher'in bu desteğinin yanı sıra rakibi Joseph Cook, Horsham'da Perşembe gecesini (30 Ağustos 1914) İngiltere'ye desteğini şu sözlerle ifade etmiştir; “*Ne olursa olsun Avustralya, İmparatorluğun parçasıdır. İmparatorluğun savaşta olduğunu unutma, bu yüzden Avustralya'da savaştadır.... Avustralya'daki tüm kaynaklarımız, imparatorluk içindir ve imparatorluğun güvenliği, korunması içindir*” (The Argus, 3 Ağustos 1914) diye Avustralya gazetesi The Argus'a beyanatta bulunmuştur. Bununla birlikte İngiltere I.Dünya Savaşına girdiğinde, dönemin Avustralya Başbakanı Joseph Cook şu ifadeyi kullanmıştır: “*eski ülke (İngiltere) savaşta ise, bizde savaştayızdır*” (Mckane, 2012: 14). Avustralya siyasi elitizminin İngiltere'ye olan bu koşulsuz askerî desteğinin altında, Avustralya'nın tarihsel ve kültürel olarak İngiltere'ye derin bağlılığını görmekle birlikte, dönemin jeopolitik şartları gereği “Avustralya jeostratejik pragmatizmini” de görmek mümkündür.

Diğer yandan Avustralya'nın askerî organizasyonu kurmadaki hazırlıkları, aslında bir Japon saldırısına karşı yapıldığı gerçeği tarihçiler arasında çok az tartışma konusu olmuştur (Wilcox, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net>). Avustralya'nın askerî organizasyonunun hazırlığı, gerçekten Japon tehdidine karşı yapılmamıştır. Aslında İngiltere açısından Avustralya askerî gücünün bu hazırlığı, İngiltere'nin düşmanı Almanya'ya karşı olmuştur. Avustralya askerî ve siyasi oluşum süreci de İngiltere taraftarı olan “İmparatorlukçular” ve “Milliyetçiler” olarak nitelendirilen, iki ekol etrafında biçimlenmiştir. Bu iki ekol, siyasi olarak birbirinden keskin çizgilerle ayrılmasa da, birbirinden farklı düşüncelere sahiptir ve ortak uzlaşıda oldukları konularda oldukça fazladır. Ancak daha çok Avustralya'nın İngiltere yanında yer alması gerektiği ve askerî yapısını da ona göre biçimlendirmesi gerektiği yönünde taraftarların baskın olduğu fikir cereyanı

etrafında biçimlenmiştir. Avustralya'nın ilk başbakanları olan Edmund Barton, Alfred Deakin hem imparatorlukçu hem de milliyetçilerdir. Bunun yanı sıra ilk Commonwealth komutanı olan Tümgeneral Edward Hutton, Kitchener'in fikirlerini desteklemekle birlikte İmparatorluk yanlısıdır (Kelly, 2001: 3), (Fleming, 2012: 4).

Sonuç

Avustralya; büyük coğrafyası, küçük nüfusu ve eski Büyük Britanya sömürgesi olarak federasyon olmadan önce askerî organizasyonunu kurmaya başlamıştır. Avustralya Silahlı Kuvvetler yapılanması, federasyon olduktan sonra baskın Britanya etkisinde biçimlenmiştir. Bununla beraber, Avustralya'da ulusal güvenlik planlaması, silahlı organizasyonun kurulmasında önemli bir rol oynamıştır. Böylece Avustralya'nın millî güvenliği, tehdit ve savunma algısı üzerinden şekillenmiştir. Avustralya'nın *tehdit ve savunma algısı*, ilk olarak “irrasyonel tehdit” üzerinden yapılandırılmıştır. Avustralya'nın tehdit olarak gördüğü düşman profili ise, iki ana ekseninde olmuştur: *yakın düşman*, teknolojik ve savunma sanayisiyle güçlü “Japonya İşgali korkusu” ve nüfus gücüyle “Çin göçmen istilası korkusu” olmuştur. Bu iki devletin Avustralya tarafından tehdit olarak belirlenmesinde iki ortak nokta vardır. İlk olarak, her iki devlette Avustralya'ya coğrafi olarak yakındır. Diğer önemli husus, Avustralya'nın eyaletleri ve sonrasında federasyon politikalarında vurgulayıcı biçimden izlenen “Sosyal Darwinist ırkçı Avustralya politikalarına” uygun bir tehdit olmalarıdır. İki devletin Asya kökenli olması sebebiyle “Sarı Tehlike/Yellow Peril” olarak isimlendirilmesi bu nedenledir. Diğer yandan *uzak düşman*, anavatan ve kraliçeye bağlı biçimde gelişmiştir. Büyük Britanya'nın Avrupa'da ve açık denizlerde tehdit olarak gördüğü Almanya ve Fransa, Büyük Britanya'nın baskın etkisiyle mantık dışı nedenler üzerinden Avustralya'nın da tehdit ve düşman algısına dönüşmüştür. Bu nedenle Avustralya'nın *tehdit ve savunma algısı*, ikinci olarak “korunma” temelinde biçimlenmiştir. “Koruyucu Güç”, anavatan ve sadakat duyulan Büyük

Britanya'dır. Avustralya'nın savaşa Büyük Britanya'nın yanında katılmasının temel motivesini, bu iki argüman içerisinde saymak abartı olmayacaktır. Avustralya'nın, anavatana yardım etme amacı (Wallace, 1915:168) savaşa Büyük Britanya yanında katılmasını gerekli kılarken, diğer yandan imparatorluğa sadakat ve bağlılık (Andrews, 1993: 36), (Bates, 2013: 13) ikinci önemli argümandır. Bu nedenle Avustralya için kültürel, tarihsel, ekonomik, siyasi ve askerî parametreler koruyucu güç olarak, Büyük Britanya'ya desteği zorunlu kılmaktadır ve Avustralya askerî organizasyonu da bu nedenle, dominant İngiliz etkisinde şekillenmiştir.

Avustralya askerî oluşumu iki ana tarihsel süreçte ele alınabilir. İlk olarak federasyon öncesi askerî yapılanma, ikinci olarak da federasyon sonrası askerî yapılanmadır. Federasyon öncesi askerî yapılanma da Avustralya kolonilerinin kendi başına, bağımsız askerî organizasyonları dikkat çekicidir. Yerel bir örgütlenme tarzındadır ve 1870'te Büyük Britanya askerî birliklerini Avustralya Kıtası'ndan çektikten sonra oluşmaya başlamıştır. Bu askerî organizasyon daha çok gönüllü, milis gruplardan oluşmakla birlikte az sayıda sürekli (profesyonel) askerlerden oluşmaktadır. Yerel temelde olduğundan dolayı eyaletin korunması, asayiş ve garnizon hizmetlerini yerine getirmekle mükelleftir. Eli silah tutan ve ata binenlerden oluşan kara gücünün dışında deniz gücü yoktur. Britanya Kraliyet Donanması'na bağlı ve Avustralya eyaletleriyle bakım antlaşması temelinde çok küçük bir deniz gücü Avustralya ve bölgesini korumaktadır. Ancak bu donanma gücü, Avustralya bölgesini korumaya yeterli değildir. 1901 yılında Avustralya Federasyonu'nun kurulmasıyla birlikte, Büyük Britanya ile savunma antlaşmaları yapılmış Avustralya askerî yapılanmasının eksiklikleri yönünde raporlar ile askerî kurumsallaşma uygulamaları başlatılmıştır. Askerî kurumsallaşmanın içerisinde; askerî yönetim-yapılanma, askerî eğitim, zorunlu askerliğin ve askerî birliklerin profesyonelleşmesi ve branşlara ayrılarak işlevselleştirilmesi vardır. Bilhassa 1903'te Avustralya Savunma Yasası'nın kanunlaşması bu kapsamda değerlendirilmelidir.

1909 yılında ünlü İngiliz General Kitchener'in Avustralya ziyareti ve raporu askerî organizasyon yapısının belirli bir program dahilinde işlevselleşmesi ve planlanması açısından önemlidir. 1909 yılı Savunma Yasası'nın kanunlaşması ve Britanya ile ikili askerî antlaşmalar Kitchener Raporu ve teklifleri üzerinden değerlendirilmelidir. Profesyonelleşme kapsamında askerî okulların açılması, tugay merkezli askerî yapılanma ve yaklaşan dünya savaşı için 1910-1914 yılları arası yoğun bir biçimde asker alma ve askerî eğitim bu kapsamda ele alınmalıdır. *Topyekûn savaş* mantığı kapsamında, Kitchener'in Britanya Ordusu için kolonilerden devşirdiği asker ihtiyacı, I.Dünya Savaşı öncesi Avustralya'da "İmparatorluğa hizmet" bağlamında AIF'in oluşmasıyla sonuçlanmıştır.

Sonuç olarak Avustralya askerî örgütlenmesi, 1870-1914 yılları arasında federasyon öncesi ve sonrası olmak üzere iki farklı süreçte yapılmıştır. Avustralya askerî organizasyonu, federasyon öncesi ve sonrası dönemde oluşumu ve yapısı bakımından, baskın biçimde Büyük Britanya etkisi altında biçimlenmiştir. Bu süreçteki yapılanması, amatör ve yerel yapıdan, profesyonel orduya dönüşüm geçirme yönünde olmuştur. I.Dünya Savaşı'nın başladığı dönemde, Avustralya İmparatorluk Kuvveti ismiyle Büyük Britanya'nın yanında savaşa katılan Avustralya, o dönemde İngiliz işgali altında olan Mısır askerî kampında eski bir İngiliz kolonisi olan Yeni Zelanda askerî organizasyonu ile birleştirilerek Anzak'a dönüşmüştür. Bu askerî gelişmenin neticesinde, Anzaklar, Çanakkale Cephesinde Büyük Britanya ordusu saflarında Osmanlı Devleti'ne karşı savaştırılmıştır.

Extended Summary

Australian economy made great progress and development with the help of gold mine discoveries at the beginning of 1850's in Australia, which maintained its existence as a colonial part of Britain during that process. Therefore, many Asian-rooted migrants, especially from China, migrated

Australia to find a job and in order to become rich. Transporting convicts and migrants from Britain to Australia come to an end as a result of intense pressure and request of Australian Provinces in 1868. Australian Provinces became independent in 1870 as a result of Britain's withdrawing from Australian lands.

Australian military organization also begun to take a shape at the same time when the Great Britain started to withdraw its troops from Australia in 1870. Australian Military Construction which is available in six Australian Provinces, all of which were independent from each other, seems unorganized, local and generally governed by Britain General-Governors who are responsible from the public security. This military construction is made up volunteers, militia and very few professional soldiers. In order that maintain military force that made up volunteers, it was given lands to the people who serve five years for military service. That kind of implementations were put in to practice to made military service attractive and continue military existence in the pre-federation process. However, while militia forces were paid for the part-time services, permanent forces who full-time service were paid the full fare.

On the other hand, it has no navy, although Australia is an island/country. In addition, Australia has no technical staff which will be charged with naval forces. On the other hand, when the Great Britain withdrew its troops from the island, it left behind a small Naval Force which couldn't defend even itself. There is a "Care Service Agreement" with Australian provinces for food and care services of that small English Naval Force. Ongoing Military Structure of Australia in pre-federation process

made some precautions obligatory to be taken because of its geostrategic position. Australia is vulnerable to foreign threats and European-rooted imperialists' occupation because of deficiencies of personnel, equipment and trained staff of which are critical for Military Structure. Australia is still an English colony although Great Britain withdrew its troops from Australian lands and stopped to send English prisoner migrants to Australia. On the other hand, Germany, which completed its national unity late, had to become neighbor of Australia by occupying New Guinea at the Asia-Pacific line at which Australia located. With its technical and industrial progress and high military power, Japan was seemed as a perception of threat. All these developments in Asia-Pacific are perceived as a perception of threat especially by England and Australia. England created an artificial fear of being occupied by Japan and Germany by using irrational perception of Japanese threat. So England gave military and logistic support Australia to structure its military organization. A lot of English generals and admirals prepared reports and made recommendations in order to make existing structure better. On the other hand, another important factor that made positive contribution to the formation of military structure was the "Australians Loyalty to the Queen". The Queen of Great Britain was not only the Queen of England but she was also the Queen of all the British colonies. Loyalty to the Queen which means loyalty to the empire symbolized by the Queen was a situation accepted by most of the Australian society. When it was evaluated on that context, military missions to which volunteers from different provinces of Australia joined to quash the riots were; against New Zealand locals Maoris in 1860, against enemies in Sudan

in 1855, in China in 1900 (Boxer Riot), in South Africa between 1899 – 1902(Boer Riot). Many Australian volunteers served in military for Britain to quash all these riots.

Although Australia (Commonwealth) became an independent state, constituted by Australian provinces which came together in 1901 but Australian independence was nothing but “so-called independence” because of historical, cultural, economic, politics and military dependence on England. The thing meant by “so-called independence of Australia” was to play leading role when Australia joined World War I with England in 1901 – 1914.

On the basis of that thesis, structure of Australian military organization in post-federation era (1901-1914) signed then military period with the unification of military structure just like unification of provinces. As a result of Australian political structure's unification in a single-center, new military structure and constitutions were put into practice under the guidance of English commanders. Mandatory military service was put into practice as legal step to meet the need of soldiers for Australian Armed Force with the legalization of “Australian Defense Laws” in Australia in 1903 and 1909, first independent state of the century. Therefore, sub-branching for infantry and cavalry was started in Australian Land Forces with this practice. Establishment of air, land and naval forces as components of Australian Armed Forces and establishment of Military High School and Military Academy was one of the steps taken to be professionalization of Australian Armed Forces. Military practices which were put into practice as a result of Kitchener's demand for 80.000 soldiers from Australia during the

period of pre-World War I, remained the most important stage of Australian Military change and transformation. Support promise to meet the demand for soldiers, loyalty to the Great Britain Queen and Empire were important military and political developments. Australian political elitism played a significant role on Australian' joining World War I with England and in addition to this, Australian Imperial Force (AIF) was founded. Transforming the power to "Anzac" by making Australian and New Zealand soldiers come together in Egypt which was under the occupation of England in that period, The Great Britain used that power as a military instrument in Dardanelles during the period of World War I.

As a result, Australian Military structure was shaped dominantly by England during both pre-federation and post-federation process (1870 – 1914). To be taken shape of Australian Armed Forces under the dominant effect of Great Britain played a significant role on Australian' joining World War I with England.

Kaynakça

Kitaplar

- Andrews E. M. (1993), *Anzac Illusion: Anglo-Australian Relations During World War I*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Bean C.E.W. (1941), *The Official History of Australia in the War of 1914-1918, Vol.I The Story of Anzac: First Phase*, Eleventh Edition, Angus&Robertson Ltd, Sydney.
- Clark C. C. (2001), *The Encyclopaedia of Australia's Battles*, Allen&Unwin, NSW.

- Docherty J. C. (2007), *Historical Dictionary of Australia*, The Scarecrow Press, Maryland US, Toronto CA, Plymouth UK, Third Edition.
- Firth S. (2005), *Australia in International Politics: An Introduction to Australian Policy*, Allen&Unwin, NSW.
- Fleming R. (2012), *The Australian Army in World War I*, Editor: Martin Windrow, Men-at-Arms Series, Osprey Publishing, Oxford.
- Fredrickson G. M. (2002), *Racism: A Short History*, Princeton University Press, New Jersey.
- Grey J. (2008), *A Military History of Australia*, Cambridge University Press, Third Edition, Cambridge.
- Laffin J. (1982), *The Australian Army at War 1899-1975*, Editör: Martin Windrow, Osprey Men at Arms Series 123, Osprey Publishing, London.
- Jenks M.A.E. (1912), *A History of the Australasian Colonies*, Cambridge at the University Press.
- Mat C. (2007), *Türk Romanında Çanakkale Muharebeleri*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Mordike J. (2002), *We Should Do This Thing Quietly- Japan and the Great Deception in Australian Defence Policy 1911-1914*, National Library of Australia.
- Palazzo A. (2001), *The Australian Army: A History of its Organisation 1901-2001*, Oxford University Press, Melbourne.
- Palmer J. (2009), *The Bloody White Baron*, Basic Books, New York.
- Simkins P. (2007), *Kitchener's Army: The Raising of New Army 1914-1916*, Pen & Sword Military, First Published 1988, South Yorkshire.
- The Empire and The Century*, Edited: Murray J. (1905), London.
- Wallace E. (1915), *Kitchener's Army and the Territorial Forces, the Full Story of a Great Achievement*, George Newnes Ltd., London.

West B.A., Frances T. M. (2010) , *A Brief History of Australia*, Facts on File, New York.

Makaleler

Fai L.W., “Perceptions of the East – Yellow Peril: An Archive of Anti-Asian Fear”, Irish Times, <http://www.irishtimes.com/culture/books/perceptions-of-the-east-yellow-peril-an-archive-of-anti-asian-fear-1.1895696> (Erişim Tarihi: 05.02.2017).

Mordike J. (March/April 1991), “The Origins of Australia’s Army: The Imperial and National Priorities”, *Australian Defence Force Journal*, No.87.

Lockhart G., “Race Fear, Dangerous Denial”, <https://griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial> (Erişim Tarihi: 12.09.2018). <http://www.abc.net.au/news/2011-06-17/lockhart---the-secret-centenary/2761502> (Erişim Tarihi: 14.12.2016).

Wilcox C., “Pre-War Military Planning (Australia)”, https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/pre-war_military_planning_australia (Erişim Tarihi: 26.02.2018).

Tezler

Bates S. (2013), *The Anzac Day Legend: Its Orgins, Meaning, Power and Impact on Shaping Australia’s Identity*, Master’s of Peace and Conflict Studies Dissertation, University of Sydney, Sydney.

Kirişçi A.C. (2011), *Nation-Building and Gallipoli: Represantations in Turkish, Australian and New Zealand Literatures*, Dissertation Doctor of Philosophy in English Literature, Boğaziçi University, İstanbul.

Mckane B. (2012), *Remembering the Great War in the Dominions of British Empire*, MA Thesis, Leiden University.

Yazarı belli olmayan web sitesi makalesi

<http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/fisher/in-office.aspx> (Erişim Tarihi: 28.05.2017).

<https://www.awm.gov.au/articles/atwar/first-world-war> (Erişim Tarihi: 11.01.2018).

<http://www.iwm.org.uk/history/podcasts/voices-of-the-first-world-war/podcast-3-joining-up> (Erişim Tarihi: 18.03.2017).

<http://www.ww1propaganda.com/world-war-1-posters/australian-ww1-propaganda-posters> (Erişim Tarihi: 19.03.2017).

<https://www.australia.gov.au/about-australia/our-country/the-australian-continent> (Erişim Tarihi: 10.04.2018).

http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/ComParl (Erişim Tarihi: 14.06.2017).

<http://www.gutenberg.org/files/26350/26350-8.txt> (Erişim tarihi: 06.02.2017).

Arşiv Belgesi

National Australia of Archive (NAA), Naval Defence of Australia: Policy of Fisher Government1909,A6661,1325,<https://recordsearch.naa.gov.au/SearchNRetrieve/Interface/ViewImage.aspx?B=422426> (Erişim Tarihi: 28.05.2017).

Resmi Yayın

Kemp J. (1910), *Light Horse Manuel (Australia)*, Government Printer, Melbourne.

Gazeteler

Braidwood Dispatch and Mining Journal, 19 Kasım 1910.

Great Southern Leader, 27 Ocak 1911.

Midlands Advertiser, 6 Ocak 1911.

Barrier Miner, 24 Temmuz 1911.

The Argus, 3 Ağustos 1914.